Doğan Kardeş

Mayıs 1964 ★ 125 Kuruş

Mehmet Ali & Akşamsefası

AFACANLAR

BURADA NE YAZIYOR AĞABEY ?
YÜKSEK SESLE KONUŞMAYIN.
KÜTÜPHANE
YÜKSEK SESLE KONUŞMAYIN
YÜKSEK SESLE KONUŞMAYIN DİYORMUŞ..
PEKİ, SEN NEDEN YÜKSEK SESLE KONUŞUYORSUN !
ONUN SESİ BİLE ÇIKMIYOR !
AMA SEN AVAZ AVAZ BAĞIRIYORSUN!
NE BEN Mİ?
TABİİ SEN!
BUNU DA SUS-TURSANIZA !..
HAV HAV
MEĞER KÜTÜPHANE NEKADAR GÜRÜLTÜLÜYMÜŞ !

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı : 542 Mayıs 1964

•

Kuruluşu: 23 Nisan 1945

Fiatı: 125 kuruş

■

Aylık çocuk dergisi ✱ Sahibi: Kâzım Taşkent ✱ Umumi Neşriyat Müdürü: Vedat Nedim Tör ✱ Bu sayıyı hazırlayan: Onat Kutlar ✱ Yazı işleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27 Kat 1 ✱ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 Beyoğlu ✱ Yazı İşleri için telefon: 44 74 37 44 05 39 ✱ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Kiodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✱ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 114o İstanbul ✱ Yayınevi telefonu: 27 24 54 ✱ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✱ Yurt dışı iki misli ✱ Adres değişikliği için 50 kuruş'luk posta pulu gönderilmelidir ✱ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✱ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasasına uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

19 Mayıs Bayramı

Her yıl bütün bir Mayıs ayı bir bayram havası içinde geçer. Kırların, ormanların canlandığı, güneşli ve güzel günlerin birbirini izlediği Mayıs; bu canlılığı, tabiatın uyanışını kutlayan bir bayramla başlar: 1 Mayıs Bahar Bayramı. O gün kırlara çıkar, kışın bütün yorgunluğunu gideririz. Sonra 19 Mayıs Gençlik Bayramı, sonra da 27 Mayıs Bayramı gelir. 27 Mayıs Hürriyet Devrimine de kaynak olan 19 Mayıs 1919 günü biz Türk çocukları için büyük bir önem taşır. Çünkü Cumhuriyetimizin ve Devrimlerimizin kurucusu, vatanımızın kurtarıcısı Atatürk tam 19 Mayıs 1919 günü Samsun'a gelmişti. Atatürk bu tarihi günden başlıyarak yıllarca savaştı, çalıştı ve ülkemizi düşman boyunduruğundan kurtardı; çalışkan, uygar, çağımıza yaraşır bir millet olmamız için birçok devrimler yaptı. Ve kurulan genç Cumhuriyeti Türk Gençlerine emanet etti. Bu yüzden 19 Mayıs bayramına «Gençlik Bayramı» denildi.

19 Mayıs 1919 Büyük Atamızın giriştiği unutulmaz savaşların ve devrimlerin başlangıcıdır.

19 Mayıs Bayramı da biz Türk çocuklarının bu büyük olaylar üzerinde yeniden düşünmemizin, ülkemize ve uygarlığa yaraşır vatandaşlar olmak kararımızın başlangıcı olsun.

YENİ KİTAPLARIMIZI OKUDUNUZ MU ?

Doğan Kardeş'in birbirinden güzel bu 4 yeni kitabını okumadınızsa hemen birer tane edinin. En güzel sınıf geçme hediyeniz bu kitaplar olacak:

BAHARI GETİREN KIRLANGIÇ Yazan: M. Genevoix (Fiyatı: 4 Lira).

SİNCAPLI KIZ Yazan: C. Pineau (Fiyatı: 4 lira).

ISSIZ ADADA BİR YIL Yazan: E. Granstroem (Fiyatı: 3 Lira).

ASLAN Yazan: J. Kessel (Fiyatı: 5 Lira).

İsteme adresi: P. K. 1146 - İSTANBUL

AYIN YAZISI

Mayıs Ayında Anneler Gününü Unutmayalım...

Sevgili Doğan Kardeş okuyucuları,

Mayıs ayı bir şenlik ve bayram ayıdır. Daha ilk gününden bizi Bahar Bayramı ile selâmlar, herkesi kır gezintilerine, pikniklere davet eder, arkasından bir aile bayramı olan «anneler günü» gelir, sonra 19 Mayıs Spor ve Gençlik bayramı ve nihayet bütün okul çocuklarının beklediği büyük tatil başlar. Arada kalan günler de hep bu şenliklerin, bayramların hazırlıkları ile geçer. Her halde pek çoğunuz daha günlerce, haftalarca evvelinden 1 Mayısta yapacağınız kır gezisini, büyük tatilde çıkacağınız yolculuğu veya gideceğiniz yerleri tasarlamışsınızdır. Bu arada Doğan Kardeş'in Tatil Yarışmasına ne gibi bir çalışma ile katılacağınızı düşünmeyi ve programlamayı unutmazsınız her halde... Bütün bu tatil gezi ve şenlik projeleri ile uğraşırken anneler günü için de bir hazırlık yaptınız mı acaba? Biliyorsunuz ki her sene Mayıs ayının ilk pazarına raslayan gün bütün dünyada «anneler günü» olarak kutlanmaktadır. Siz çocukları için yaşayan, sizleri sağlam, mutlu ve topluma faydalı birer insan olarak yetiştirmek için uğraşan annenizin fedakârlıklarına teşekkür edebilmeniz için yaratılan bu fırsattan ne şekilde faydalanacağınızı, annenize karşı duyduğunuz sevgiyi nasıl belirteceğinizi düşündünüz mü?

Hiç şüphesiz ki anneniz, sizin iyi bir insan olarak yetiştiğinizi, emeklerinin boşa gitmediğini görmekle, hayatının en büyük, en güzel ödülünü almış olur. Fakat gene de arada sırada çocuğunun bir ilgi ve sevgi gösterisiyle karşılaşmak her anneyi sevindirir.

Akıllı ve tedbirli çocuklar «anneler günü» için çok evvelinden hazırlıklarını yapmışlardır. Kimi harçlığından para arttırıp annesi için, onun hoşlanacağı bir hediye (bir mendil, bir kitap, bir eşarp veya bir saksı çiçek) almıştır, kimi ise kendi elinin emeği ile annesinin işine yarayacak bir şey hazırlamıştır. Hiç şüphesiz ki el işleri daima daha değerli, daha kişisel bir hediyedir. Üstelik el işleriyle uğraşmak, boş zamanları değerlendirmek bakımından da faydalıdır. Hele insan kendi gayreti ve çalışmasiyle, ortaya küçük ve basit de olsa, bir eser çıkardı mı, bunun zevkine doyum olmaz.

Eğer aranızda «anneler günü» için bir

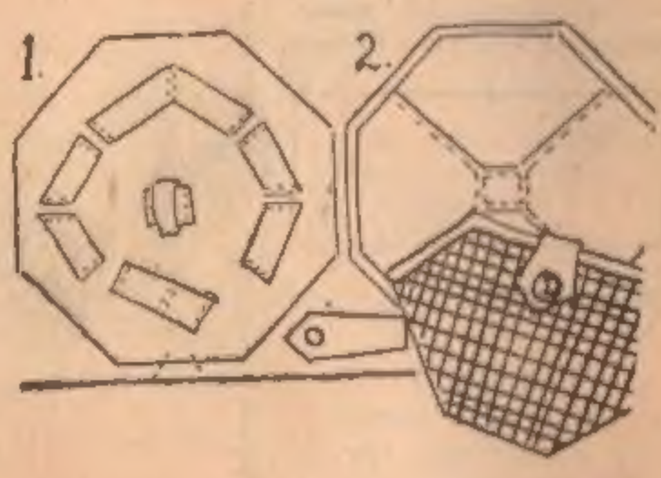

hediye hazırlamamış olanlar varsa, size kolayca yapabileceğiniz birkaç elişi örneği verelim. İşte her annenin çok beğeneceği şık ve pratik bir dikiş çantası.

Resimde gördüğünüz gibi, bu dikiş çantası açık vaziyette bir sekizgen şeklindedir, katlanıp kapanınca da küçük bir cüzdan biçimini alır. Dikiş çantasını yapmak için önce kâğıttan çantayı yapmayı tasarladığınız boyda düzgün bir sekizgen kesin, sonra bu örneği kumaş üzerine iğneliyerek, aynı şekilde dikkatle biçin. Dikış çantası için iki tane kumaş parçasına ihtiyacınız vardır. Bunların ikisi ayrı renkte ve ayrı cinsten olabilir, çünkü bir tanesi çantanın dış kısmını, diğeri ise iç, yani astar kısmını teşkil edecektir. Bir de çantaya sertlik, diklik verebilmesi için elbise yakalarına konan tela adı verilen kumaştan aynı boyda bir sekizgen biçiniz. Şimdi bu sert kumaş ile astarlık kumaşı üstüste yerleştirip birbirine dikin, sonra birinci şekilde gördüğünüz tarzda astar tarafına deriden, plâstikten veya kumaştan ince şeritler yerleştirerek sağlam bir dikişle tutturun. Bunlar iplik çilelerini veya makaralarını tutmaya yarıyacaktır. En ortadaki şerit de yüksüğü yerleştirmek içindir. Bundan sonra dikiş çantasının dış kısmını teşkil edecek kumaşı ikinci şekilde gördüğünüz tarzda çaprazlama dikişlerle sert ara kumaşının üzerine dikin. Çantanın çepçevre kenarlarına da deriden veya kumaştan bir pervaz geçirin. Aynı renkte ilikli veya çıtçıtlı bir şeridi de çantayı kapalı tutmak için dış kısmına dikin. Sonra çantanın içine her renk dikiş ipliği, iğne ve yüksük yerleştirerek katlayın ve ilikleyin.

Erkek çocuklar da annelerine aile resimlerini koyabileceği şık bir albüm yapabilirler. Albüm, resimde gördüğünüz üzere şu kısımlardan ibarettir:

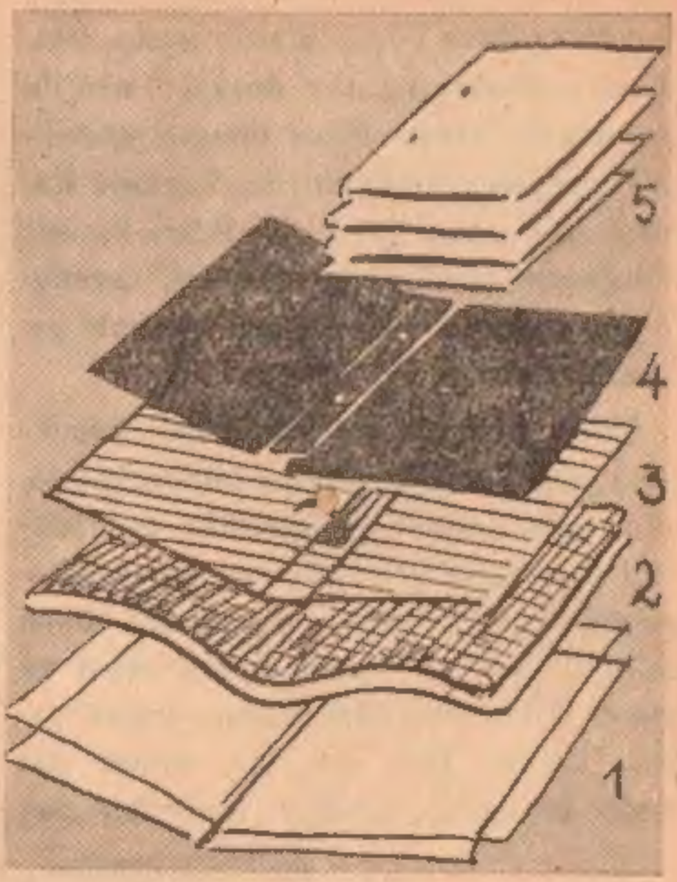

1. Kalın, sağlam bir kumaş
2. Kauçuk köpüğü
3. Dosya
4. Karton kapak
5. Yapraklar

Yapılışı: Dosyanın dış kısmına aynı boyda kesilmiş kauçuk köpüğünü fazla germeden yapıştırınız, sonra tıpkı ders kitaplarınızı kaplarmış gibi üzerini kumaşla kaplayınız. Gene kumaşı fazla germemeye dikkat ederek dosyanın iç tarafına yapıştırınız. Şimdi de bu kumaş yapıştırılan yerleri örtmek üzere dosyanın içine kartondan bir astar yapıştırınız.

Bu karton astar aynı dosya gibi katlanmış ve ortası zımbalanmış olmalıdır.

Albümün yapraklarını kalın resim kâğıdından veya kartondan dosyanın boyundan biraz daha küçük olarak kesip ortalarını zımbalayın sonra dosyaya sıra ile yerleştirin. Artık albüm tamam demektir. İsterseniz albümün dış kısmına kumaştan, deriden veya plâstikten kesmiş olduğunuz şekilleri yapıştırmak suretiyle onu daha da şık ve güzel bir hale getirebilirsiniz.

Gerek kızların gerekse erkek çocukların yapabilecekleri kolay bir hediye de, çiçek saksılarının yerleştirilip asılabileceği şirin sepetlerdir. Bu sepetler sazdan kolayca yapılabilirler. Kendinize önce belli bir saksıyı model olarak seçin ve sepeti onun ölçülerine uygun olarak yapın. Birkaç sap sazı bir demet halinde bir araya getirip uzun bir saç

örgüsü yapın ve bunu aşağıdan başlıyarak saksının etrafına dolayın, bir yandan da yanyana, üstüste gelen örgü sıralarını birbirine dikin. Saksı tamamen kaplandıktan sonra üst kenarının karşılıklı iki noktasına gene uzun bir saç örgüsünün iki ucunu dikerek bir sap yapın. Saz saplarını birbirine düğümlemek suretiyle de bir saksı kılıfı yapabilirsiniz. Dört sağlam sazı birbirine düğümlemek suretiyle işe başlayın, sonra şekilde gördüğünüz tarzda 7 cm. aralıkla ayrı ayrı sapları birbirine düğümlemekle kılıfı örmeye devam edin ve saksıyı kılıfın içine oturtarak onu çepçevre kaplayın. Saksının alt ve üst kenarına telden birer halka geçirip bu halkaların etrafını sazla sarmak ve aralarını gene sazla birleştirmek suretiyle de şık bir saksı sepeti yapılabilir.

Doğan Kardeş işinizde başarı ve hepinize mutlu bir Mayıs ayı diler.

★

BİR ANNE YAZIYOR!

«Sevgili Doğan Kardeş, sana ilk sayından abone olan ve 5 yıl aralıksız seni zevkle okuyan bir çocuktum. O zaman 10 yaşındaydım. Şimdi iki çocuklu bir anneyim. Çocuklarımın biri 8, biri de 9 yaşında. Onlar da Doğan Kardeşçi! Bilsen, onlar da seni ne kadar seviyorlar. Görüyorsun ya senin artık birçok torunların da var! Sen varol!»

Bu sayın Doğan Kardeşçi annenin bu güzel sözlerine çok sevindik. Doğan Kardeş'in böyle ana-babalardan çocuklara geçmesini görmek kadar bizim için göğüs kabartıcı daha ne olabilir? Tanrı sizin gibi kıymetbilir ana-babaların sayısını arttırsın. Doğan Kardeş Anneler Günü'nde sizi ve sizin şahsınızda bütün değerli Türk annelerini kıvançla selâmlar.

★★★★★★★★★★★★★★★

YABANCI ÜLKELER YENİ DOSTLAR

★★★★★★★★★★★★★★★

İSRAİL

İSRAİLİN engebeli tepelerinden birinde ulu bir bir meşe vardır. Aşağı yukarı bin yıllıktır bu ağaç. Az ötesindeki yerleşme çiftliğinden gelen çocuklar burada oynarlar. Bir zamanlar bu yaşlı ağaç, kervanlarla gidip gelenleri dallarının gölgesinde yakıcı güneşten korurdu.

Ağaç İsrailin sembolüdür. Yalnız, ülkenin orman bakımından hiç de zengin olmadığı gözönüne getirilince bu biraz garip gelebilir. Ne var ki İsrailliler bütün güçleriyle memleketlerini güzelleştirmiye çalışmaktadırlar.

Bazı kasabalarda bir çocuk doğduğu zaman bir ağaç dikilir. «Ağaçların Yeni Yılı» adlı bir bayramları da vardır. Bu, özellikle çocukların bayramıdır. Her bahar çocuklar neşeli şarkılar söyliyerek, borazanlar öttürerek tepelere çıkarlar ve minik fidanlar dikerler. İsrailliler ağaçl .n. suyun toprakta kalmasını sağlıyacağını ancak böylece ülkelerini kuraklıktan kurtarabileceklerini iyice kavramışlardır.

Gerçekte İsrail kendisi bir ağaç gibidir. İlkbaharda yeşil yapraklıklarla donanmış yüzyıllık bir ağaç...

Bildiğiniz gibi İsrail devleti daha onaltı yaşını bile doldurmadı. Ama arkasında dört yüzyılı aşan bir tarihi var.

İsrail tarihinin büyük bir kısmı, kutsal kitapları Tevratta anlatılmaktadır. O zamanlar Filistin denilen bu ülkeye ilk yerleşenler bugünkü İsraillilerin ataları İbranilerdi. Çobanlıkla geçinirlerdi. Bir süre sonra memlekette kıtlık başgösterdi. Sürülerini besliyemez hattâ kendi karınlarını bile doyuramaz oldular. Bunun üstüne komşu Mısır'a göç ettiler. Bu sırada Mısırlılar türlü türlü putlara hattâ hayvanlar Tanrı diye tapıyorlardı. Öte yanda İbraniler soyut bir varlık olarak kabul ettikleri tek Tanrılı bir dine bağlıydılar. Bu yüzden İbraniler Mısırda hiç iyi karşılanmadılar. Köle olarak çalıştırıldılar. Onları firavunların işkence ve her türlü baskılarından kurtarıp, tekrar eski yurtlarına götüren Musa peygamberdir. Bundan sonra İbranilerin parlak devirleri başlar. Davut, Süleyman gibi akıllı, ileriyi gören kıraallarla ülke zenginleşti, gelişti. Süleymanın memleketini, yararlıklarını öven pek çok hikâye, efsane vardır. Süleyman birbirinden güzel şe-

hirler kurmuş, devrinin en muazzam, en zengin tapınağını yaptırmıştı. Halkı sulh ve refah içinde yaşatmıştır.

Süleyman öldükten sonra memlekette kurduğu birlik de bozulmuş, İbraniler oniki kabileye ayrılmışlardı. Düşmanlarının saldırışlarına karşı koyamamışlar ve hepsi birden tutsak edilmişlerdi. Kabilelerin bir kısmından bir daha ses çıkmamıştı. Tarihte bunlara «Kaybolan on kabile» denir. Diğer iki kabile elli yıl kadar esirlikten sonra kurtulup ülkelerine döndüler.

Daha sonra Filistin, Roma idaresi altına girdi. Romalılar halka çok zalim davrandılar. Bir kısmını kılıçtan geçirip bir kısmını da köle olarak başka memleketlere sattılar. Böylece yeniden yurtlarından sürülen museviler yeryüzünün çeşitli bölgelerinde yerleştiler. Bazı yerlerde rahat ettiler, fakat bazılarında akla gelmedik işkencelere uğradılar. Örneğin İkinci Dünya Savaşından önce Almanyanın başına musevilerden nefret eden biri geçti. Adolph Hitler, yahudilere karşı amansız bir yok etme savaşına girişmişti. Amacı onları ortadan kaldırmaktı. Bir kısmı ancak kaçarak canlarını kurtarabildiler.

Bu kanlı olaydan sonra, amaçları bir nokta etrafında toplanmıştı: Tekrar İsrail'e dönüp orada yerleşmek.

Uzun yıllar süren çabalardan sonra, İsrail devleti 14 Mayıs 1948 de kuruldu. Museviler, Avrupa'dan, Afrika'dan, Amerika'dan kısacası yeryüzünün dört bucağından İsraile akın etmeye başladılar.

İsrail oldukça küçük bir ülkedir. Bazı kesimlerde memleketi bir baştan öbür başa yürüyerek geçmek bile mümkündür.

İsrailin en büyük limanı Hayfa'dır. Yeni gelenler, ülkeye burada ayak basarlar. Bu yüzden buraya «İlk mutluluk noktası» denir. Hareketli, son derece işlek Hayfa şehri, suni gübre yapımında çok ileri gitmiştir. Hem İsrailin topraklarının verimini arttırmakta kullanılır hem de dünyanın dört bucağına satılır. Bu gübre yeryüzünde deniz yüzeyinden alçak bir deniz olarak ün salmış olan Lut gölündeki madensel tuzlardan elde edilir. Bu göl diğerlerine pek benzemez. Suları öyle tuzludur ki, içinde ne bitki ne de balık yaşar. Gölde yüzmek de oldukça gariptir. Suya giren çocuklar bir balon gibi üstte kalırlar. Sebebi sudaki tuz oranın yüksekliğidir.

İsrailin en büyük şehri Tel-Aviv'dir. Elli yıl önce ortalıkta Tel-Aviv diye bir yer yoktu. Museviler tekrar anavatanlarına döndükleri zaman çoğu eski bir balıkçı köyü olan Yafa'ya yerleştiler. Hemen bitişikteki çöl parçasını komşularından satın aldılar. Belki onlar o zaman çölü satın alan İsraillilere gülmüşlerdi. Ama kısa zamanda burası modern bir şehir haline geliverdi.

Bugün de Tel-Aviv'liler durmadan çalışırlar. Çok da neşelidirler. Fırsat buldukça yol kenarlarındaki kahvelerde, lokantalarda toplanarak şehirleri için birtakım büyük planlar tasarlarlar. Caddeler, otomobiller, bisikletli çocuklar ve limana portakal götüren kamyonlarla doludur.

Pencerelerden, dışarıya müzik sesleri taşar.

İsrailliler müziği çok severler. Sokaklardaki seslere bakıp insan herkesin birden çalgı çalmayı öğrenmeye kalkıştığını sanır. Ayrıca elele tutuşup halka olmuş, özel dansları «hora»yı oynıyan çocuklara her zaman rastlamak mümkündür. Büyük küçük İsrailde herkes halk oyunlarına ve türkülere bayılırlar.

Çocuklar için İsrail hayli ilginç bir yerdir. Aile hayatı bildiğimizden çok başkadır. İsrail devleti kurulduğu zaman Museviler dünyanın dört bucağından buraya akın ettiler. Hepsine ev bulmak, yerleştirmek çok güçtü. Sonra çocukların bakılması da büyük bir problemdi. Çünkü annelerin de tarlalarda çalışmaları gerekiyordu. Böylece «kibbutz» denilen topluluklar doğdu. Kibbutz herkesin birlikte çalışıp birlikte yaşadığı çiftliktir. Çocuklar kendileri için yapılmış evlerde otururlar. Yemek odaları, okulları vardır. Analar babalar küçük evlerde otururlar. Bebekler bakım evlerine verilir. Çocukların bakılması, çiftlik ve ev işlerini herkes ortaklaşa yapar.

Kibbutz'da yaşıyan çocuklar sabahleyin erkenden kalkarlar. Kahvaltıdan önce inekleri sağıp, ağaçlardan, bahçelerden sebze ve meyva toplarlar. Çocukların günleri dersler, çiftlik işleri ve oyunlarla dobdolu ve hareketlidir.

Ancak akşam üstüne doğru ana - babalarıyla konuşma fırsatını bulurlar. Bu defa da yemek vakti gelip çatmıştır.

İsrailde bulunan çocuk köylerine dünyanın hiçbir yerinde rastlanmaz. Bu köylerde tek tük yetişkin bulunur. Burada yaşıyan çocukların anaları, babaları yoktur. Küçük yaştan kendi kendilerini idare etmeyi öğrenirler. Okula gittikleri gibi çiftlik işlerini, yemeklerini de kendileri yaparlar. Bu köylerde bile hayat yalnız çalışmaktan ibaret değildir. Oyunlar oynanır, spor yarışmaları yapılır. Bazen yakındaki gezilip görülmesi gereken yerlere gidilir. Bayramlar büyük törenlerle kutlanır, yenilir, içilir, bol bol eğlenilir.

En büyük bayramlardan biri şükran günüdür. İbranilerin Mısır firavunlarının baskısından kurtulup Musa Peygamber başkanlığında tekrar Filistin'e dönüşlerini kutlarlar. Bugünkü İsrailliler de yeniden bir devlet kurmaları şerefine eğlenirler.

Mayıs'ın ondördü bağımsızlığa kavuştukları gündür. Resmi geçitler yapılır. Havai fişekler atılır. Bundan pek az sonra da «İlk Meyva Şenlikleri» başlar. Çocuklar beyaz elbiseler giyerler, başlarına papatyalardan taçlar takarlar. Dansederek, şarkı söyliyerek, trampetler çalarak bir yerde toplanırlar. Her çocuk törene kendi el emeğiyle yetiştirdiği bir şeyle katılır. Mor kadife gibi bir patlıcan, kıpkırmızı bir gül veya besili bir piliç!

İsrailde herkes, hattâ çocuklar bile durmadan çalışır. Yalnız hayat kuru ve sıkıcı değildir. Eğlencelidir.

Ferit Öngören

AYAKKABILARINIZI KENDİNİZ BOYUYOR MUSUNUZ?

Kendi ayakkabılarınızı boyamıyorsanız, bu gibi küçük işlerinizi hep başkalarına bırakıyorsanız, kimbilir günleriniz nasıl canısıkıntısı içinde geçiyordur. Çünkü bu gibi küçük işler olmasa, saatlerimiz hep boş geçer, boş boş oturmaktan kurtulmak için oraya buraya sataşmaya başlarız.

Büyük adamlar hep kendi ayakkabılarını kendileri boyarlar. Memleketi yöneten bu büyük adamlar bu huyu daha küçük iken edinmişler, bir daha bırakmamışlardır.

Kendi ayakkabınızı kendiniz boyuyorsanız gezerken büyük bir zevk duyacaksınız ve arkadaşlarınızın yanında kendinize güvenme duygunuz daha da artacaktır.

Büyüdüğünüz zaman başkalarının ayakkabılarını boyamak zorunda kalmak istemiyorsanız, daha küçük iken kendi ayakabılarınızı kendiniz boyamaya alışmalısınız.

DOĞAN KARDEŞ

Tatil yarışmalarımızın uyandırdığı büyük ilgi üzerine geçen sayımızda bildirdiğimiz gibi, bütün okuyucularımız arasında yeni iki yarışma daha açmaya karar verdik. Bu yarışmalarımızın konusu biraz değişik olacak. Ama böylece okul devresinde de güzel bir ders dışı çalışma yapmak imkânına kavuşacaksınız. Bu heyecanlı ve zevkli yarışmalara katılmaya bütün kardeşleri çağırıyoruz. Aşağıdaki yarışma şartlarını dikkatle okuyun, iyice hazırlanın.

A — GÖNÜLLÜ RÖPORTAJCILAR YARIŞMASI:

Bu yarışma kardeşlerimiz arasında büyük ilgi uyandırdı. Nisan ayı sonuna kadar 100'e yakın kardeş bize mektup yollayarak «DOĞAN KARDEŞ MUHABİRİ KARTI» istediler. Biz de onlara kartlarını yolladık. Dergimiz baskıya verilene kadar bize başvuran kardeşlerin isimlerini ve oturdukları şehirleri bu sayımızda yayınlıyoruz. BU KARDEŞLER AYNI ZAMANDA BULUNDUKLARI YERİN DOĞAN KARDEŞ MÜMESSİLİ OLDULAR. BU TEKLİFİMİZİ ONLARA BİLDİRDİK. KENDİLERİNDEN BU GÖREVİ SEVİNÇLE KABUL ETTİKLERİNİ BİLDİREN MEKTUPLAR ALIYORUZ.
Ayrıca başka kardeşlerden de mümessil olmak isteyenler varsa bize yazsınlar. Birer fotoğraflarını ve adreslerini yollasınlar.

1 — Yarışmanın konusu yaşadığımız şehir, kasaba ya da köyde boş zamanlarındaki çalışmaları, hevesleri, merakları, kabiliyetleri ile dikkati çeken kardeşlerle yapacağınız bir röportaj olacaktır.

Örnek olarak: Kendi okulunuzda, mahallenizde ya da başka bir okulda, resim yapan, şiir yazan, müzikle uğraşan, oymacılık, marangozluk, dokumacılık gibi el sanatlarından anlayan, boş zamanlarında başkalarına yardım etmek, spor yapmak, pul biriktirmek, kuş ya da çiçek yetiştirmek, tavuk beslemek gibi faydalı işlerle uğraşan birkaç kardeşle bir röportaj yapabilirsiniz. Bütün bu saydıklarımızın dışında bizim aklımıza gelmeyen ya da sadece yaşadığınız çevreye özgü bazı merakları olan kardeşler varsa elbette röportajınızı onlarla yapabilirsiniz. Öyleyse yarışmamızın konusu şu: «BİR MERAKI OLAN, DERS DIŞI ZAMANLARINI GÜZEL BİR İŞLE UĞRAŞARAK DEĞERLENDİREN KARDEŞLERLE RÖPORTAJ».

2 — Röportajlarınızda bize tanıttığınız okulun, mahallenin, köyün ya da kasabanın özelliklerini belirtmeyi, bize anlatacağınız kardeşleri nasıl görmeye gittiğinizi, onlarla neler konuştuğunuzu sade bir dille hikâye etmeyi unutmayın. Kısaca röportajı öyle yazın ki bütün okuyucularımız o kerdeşleri sizinle birlikte görmüş gibi olsunlar. Hepinize candan teşekkür ederiz.

Mehmet Ali & Akşamsefası

BAHAR YARIŞMALARI

3 — Muhabir kartları alan kardeşlerin yollayacağı röportajlar en geç Mayıs ayı sonuna kadar elimize geçmiş olmalıdır. Bize gönderilen röportajlar arasından seçilecek en güzel 10 röportajı yazan 10 kardeşe birer «DOĞAN KARDEŞ KİTABI» armağan edeceğiz. Ve yaptıkları röportajları Dergimizde yayımlıyacağız.

ŞİMDİ GÖNÜLLÜ RÖPORTAJCILAR İŞ BAŞINA!

B — «SİZ OLSANIZ NASIL BİTİRİRSİNİZ?» yarışması:

Bu sayımızda yayımladığımız «SUÇLU KİM?» başlıklı hikayeyi dikkatle okuyun. Bu hikayenin sonunu yazar nasılsa yazmayı unutmuş. Şimdi bu hikayeyi konunun gelişmesine uygun olarak siz tamamlıyacaksınız. Yazılarınızı en geç Haziran ayı sonuna kadar P.K. 217 Beyoğlu - İSTANBUL adresine yollayın.

En güzel 10 «Sonu»nu yazan 10 kardeşe birer Doğan Kardeş kitabı armağan edeceğiz.

ŞİMDİDEN BÜTÜN YARIŞMACILARA BAŞARILAR.

HEDİYELİ ABONE KAMPANYASINA KATILAN KARDEŞLER ÇOK ARTTI!...

Doğan Kardeş Dergisine «3» yeni abone bulan kardeşlere bir «Doğan Kardeş kitabı» hediye edeceğiz.

Kim bu hediyeli abone kampanyasına katılmak isterse, bize bulduğu «3» yeni abone kardeşin ayrı ayrı

— Adını, soyadını

— Ev adresini

— Yıllık abone bedeli olan 10 liradan 3 abonenin tutarı 30 lirayı banka veya posta havalesiyle P.K. 1146 İstanbul adresine gönderdiğini

— Kendi adını, soyadını ve adresini

açıkca P.K. 217 Beyoğlu - İstanbul adresine bildirmelidir.

Yapı ve Kredi Bankasının bütün şubeleri abone kabul eder. Yapı ve Kredi Bankasının şubesi olmayan yerlerde abone bedeli posta havalesiyle gönderilir

Siz de Doğan Kardeş'in hediyelik abone seferberliğine katılınız

Hepinize şimdiden candan teşekkürler.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Doğan Kardeş'in Gönüllü Röportajcıları ve Mümessilleri

ALİ ASLAN ÇEN — Mersin
İHSAN ZEKİ ALTINGÖVDE — Tokat
AYŞE TUREL — İstanbul
İDİL KÂHYAOĞLU — Akhisar
A. GÜLAY BOYACIGİLLER — İstanbul
Z. GÖKALP BOYACIGİLLER — İstanbul
ALİ OCAL — Bilecik
HAYİM BARUH — İstanbul
GÜL ATASAGUN — İstanbul
KERİM UZUNLAR — İstanbul
ÖNDER DURAK — İstanbul
MEHMET ÇAKIR — Erzincan
NESLİHAN DEMİRCİOĞLU — İstanbul
MURAT ŞANLI — İstanbul
ASIM ILGAZ — İstanbul
EROL ÜNAL — Bandırma
VEYSEL BATMAZ — Bursa
YAVUZ EREŞİCİ — İstanbul
MİRTAÇ GÖNLÜGÜR — İzmir
NADİR ÖZEL — İstanbul
YAMAN TURGAL — İstanbul
CENGİZ CANITEZ — Ankara
MAHMUT PARLAR — İzmir
SAMİM ŞENYÜZ — Ankara
SELİM YAVAÇ — Ankara
KADRİYE OKAT — Kayseri
AKİF ASLAN ARIKAN — İstanbul
OYA KARAKÖSE — İstanbul
AYGEN KÂHYAOĞLU — Akhisar
ALİ TURGUT — Mersin
MİHRİBAN ATABEK — Kargı, ÇORUM
KÂZIM TOKEL — İstanbul
AHMET GİRGİN — İstanbul
ÖMER KUTUL — Ankara
ERDİNÇ ERCAN — Ankara
DİNÇ KIZILDEMİR — Manisa
CENGIZ VARLIK — Mersin
DOĞAN KUTLU — Ankara
ERKAN BAYKUT — Konya
CİHANGİR ÜÇOK — Kayseri
HARUN ŞİŞMANYAZICI — İstanbul
GÜLAY NAMLI — İstanbul
FUAT YURDUN ALPMAN — İstanbul
FAHRİ ALGIN — Ankara
ATEŞ ERİNANÇ — Ankara
FERDAN BÜYÜKGÜNEŞ — İstanbul
TANSEL TIMUR — Elâzığ
HALİL GÜMÜŞ — Niğde
CÜNEYT KALPAKOĞLU — İstanbul
NECMİ AK — İstanbul
HARUN ÜNAL — Adapazarı
YASEMİN DEMİROZÜ — Ankara
SERPİL GÜRLER — İstanbul
HİLÂL ESEN — İstanbul
KÂMİL TOROS — İstanbul
HİKMET ÖVÜNAL — İnebolu

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Babamla Bir Röportaj

Karagözcük — Babacığım ben Doğan Kardeş'in gönüllü muhabiri oldum. Seninle bir röportaj yapacağım.

Karagöz — Ne yapacaksın, ne yapacaksın?

Karagözcük — Röportaj yapacağım.

Karagöz — O da ne demek?

Karagözcük — Yani seninle karşılıklı konuşacağız. Ben sana birtakım sualler soracağım, alacağım cevapları not edeceğim, bu karşılıklı konuşmalarımızdan Doğan Kardeş'e bir yazı hazırlıyacağım. İşte bu da olacak bir röportaj.

Karagöz — Haa anladım.. Buna biz eskitürkçe'de «mülâkat» derdik. Demek mülâkatın yeni karşılığı röportaj olmuş. Sayende bir yeni kelime daha öğrendim.

Karagözcük — Estağfurullah babacığım, sana bir şey öğretmek benim haddim mi?

Karagöz — Neden olmasın? İnsan her yaşta herkesten bir şey öğrenebilir. Peygamberimiz de «beşikten mezara kadar öğren» buyurmuşlar.

Karagözcük — Bak sana Doğan Kardeş Muhabir Kartımı da göstereyim.

Karagöz — Ooo maşallah. Sen bayağı bir gazeteci olmuşsun.

Karagözcük — Evet babacığım, ben şimdi seninle gazetecilik oynıyacağım.

Karagöz — Haydi bakalım oynıyalım, başla sormaya.

Karagözcük — (Ciddî bir tavır takınarak) Efendım, lûtfen bana boş zamanlarınızda neler yaptığınızı anlatır mısınız?

Karagöz — İlk önce size şunu söyliyeyim ki, efendim ben hiç boş durmam. Bu yaşa geldim, uyku saatlerim dışında hiçbir dakikamı boşuna harcadığımı hatırlamıyorum. Hasta olduğum zamanlarda bile, eğer ateşten, baygın yatmazsam, okurum Gençliğimde bir kitapta okumuştum, İnsan, çok yaşamak için beynini çok çalıştırmalıymış. Yaşamayı çok sevdiğim için, bu öğüdü kulağıma küpe yaptım. Hiç durmadan çalışırım efendim.

Karagözcük — Tebrik ederim efendim, ne mutlu size. Keşke herkes böyle sizin gibi düşünse Boş zamanlarınızda ne gibi işler yaparsınız?

Karagöz — En büyük merakım kilim dokumaktır. Bakın tezgâhım şuracıkta. Gazetemi veya kitabımı okuduktan sonra, gözlerim ve kafam yorulunca hemen tezgâhın başına geçer kilim dokurum.

Karagözcük — Aman ne güzel bir merak.

Karagöz — Bakın size dokuduğum kilimlerin birkaçını göstereyim.

Karagözcük — Aman beyefendi ellerinize sağlık. Çiçek bahçesi gibi şeyler.

Karagöz — Hepsi yörük kilimleri, biribirinden güzel şeyler. Onları yaparken büyük zevk duyarım.

Karagözcük — Böyle bir kilim için kaç saat çalışıyorsunuz?

Karagöz — Günde birbiri üstüne iki saat çalışırım. Bir ayda da bitiririm.

Karagözcük — Bunları sadece zevkiniz İçin mi doku-

HEDİYELERİ GÖNDERİLİYOR

Hediyelik Doğan Kardeş abone kampanyasına katılan kardeşlerin hediyelerini gönderiyoruz. Hepsine candan teşekkür ederiz. Aldıklarını lûtfen bildirsinler.

yorsunuz.

Karagöz — Evet ama müşteri bulursam satarım. Tanesinden en aşağı 400 lira alıyorum. Emekli olduğum için boş zamanlarımı pis dumanlı kahvelerde dedikodu yapmakla, tavla oynamakla öldüreceğime böyle faydalı şeylerle değerlendiriyorum. Fena mı?

Karagözcük — Aman beyefendi hiç fena olur mu? Keşke bütün emekliler sizin gibi boş zamanlarını böyle değerlendirmesini bilseler. Kilimden başka meraklarınız var mı?

Karagöz — Var efendim, var. Meselâ süs balıklarına bayılırım, bakın size akvaryumumu göstereyim. Şu pembe menevişli, sarı kara çizgili, ışıknoktalı, salkım saçak etekli balıklara bakın. Bunlara da bayılıyorum.

Karagözcük — Aman efendim sahi ne güzel şeyler bunlar böyle? Dünyada böyle tuhaf balıkların olduğunu hiç bilmiyordum.

Karagöz — Ah efendim ah. Tabiat anamız, işte böyle tükenmez bir hazine. Onda neler var neler.

Karagözcük — Daha başka efendim?

Karagöz — Bir merakım da efendim, Almancamı ilerletmek için mektuplaşmak.

Karagözcük — Kimlerle.

Karagöz — Almanya'daki benim gibi süs balığı meraklıları ile. Böylelikle hem onlardan süs balıklarının cinsleri hakkında birçok şeyler öğreniyorum, bana kitaplar, kataloglar yolluyorlar, hem de Almancamı ilerletiyorum.

Karagözcük — Bir taşla iki kuş vurmak buna derler.

Karagöz — İşte efendim bu gibi şeyler yaparak hiç canım sıkılmaz. Kendimi her zaman mutlu hissederim, keyfim, sıhhatim daima yerindedir. Bilirsiniz insanın en [illegible] düşmanı can sıkıntısıdır. Bütün kötülüklerin de kaynağı odur. Kendilerini can sıkıntısından kurtarmasını bilenler, hem kendilerine, hem çevrelerine faydalı olurlar.

Karagözcük — Bana böyle gayet ilginç bir röportaj yapmak fırsatını verdiğiniz için size candan teşekkür ederim.

Karagöz — Gazetecilik oyunumuz bitti mi?

Karagözcük — Bitti babacığım.

Karagöz — Aferin sana yaman bir gazeteci olmuşsun da haberimiz yokmuş bizim.

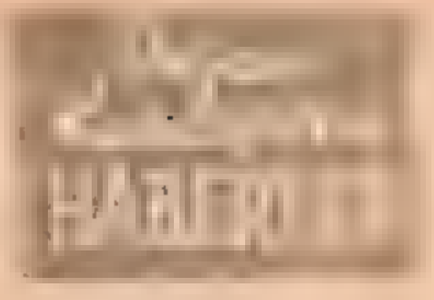

ALMANYA'DA BİLE

Almanya'da Münih'de okuyan bir çocuk vatandaşımızdan şu mektubu aldık:

«Sevgili Doğan Kardeş, babam Münih'de bir fabrikada çalışıyor. Ben de burada bir Alman okulunda okuyorum. İstanbul'da ilk okulu bitirmiştim. Bir yıl Almancaya çalıştım, sonra imtihanla bu okula girdim. Burada dikkatimi en çok çeken şey Alman çocuklarının ders kitapları dışında bol bol kitap okumaları oldu. Her sınıfın kitaplığı var. Bu kitaplıklara her ana-baba yılda iki kitap hediye ediyor. Böylelikle sınıf kitaplıkları yıldan yıla zenginleşiyorlar. Alman çocuk kitapları da doğrusu birbirinden güzel şeyler. Onları görünce insanın okuma iştahı açılıyor. Doğan Kardeş'in niçin bize her sayısında güzel ve iyi kitaplar okumamızı salık verdiğini şimdi daha iyi anlıyorum. Güzel ve iyi kitap okuma zevkini senden aldığım için sana bir kere daha teşekkürlerimi bildirmekten kendimi alamadım. Bütün Doğan Kardeş okuyucularına candan selamlar. Seni de gözlerinden öperim, sevgili ve biricik Doğan Kardeş

AHMET YALÇIN»

Doğan Kardeş de bu kymetbilir kardeşe en içten teşekkürlerini yollar.

Sınıf kitaplıklarının zenginleşmesi için Alman okullarında uygulanan usulü bütün okullarımıza salık veririz.

İDİL ÖZERDEM'İN KİTABI HAZIRLANIYOR

Doğan Kardeş'in 1962-63 tatil yarışmalarında şiir birinciliğini kazanan İdil Özerdem'in en güzel şiirleri bir kitap halinde yakında yayınlanacaktır. Kitabın adı «Güneşlerin Şarkıları» olacak ve içinde 14 tane de yine İdil'in yaptığı renkli resimler bulunacaktır.

«Güneşlerin Şarkıları» kitabı yılın en güzel hediyelik kitabı olacaktır. Bekleyiniz!

Balinanın Yuttuğu Adam

Evvel zaman içinde, sevgili yavrum, bir balina varmış. Balıkları yermiş. Uskumru, hamsi, kalkan, kırlangıç, istavrit, kolyos, kefal hattâ kırmızı boklüm yılan balıklarını bile silip süpürürmüş. Denizlerde dolaşırken önüne çıkan balıkları bir yutuşta midesine indirirmiş.

Nihayet koca denizdeki balıklar azalmaya başlamış. Günün birinde de tükenivermiş. Yalnız minik bir balık kalmış. Çok akıllı bir balıkmış bu. Balinanın sağ kulağının arkasından hiç ayrılmıyormuş. Böylece canını kurtarma yolunu bulmuş.

Bir süre sonra balina kuyruğu üstünde doğrularak

«Acıktım» diye gürlemiş.

Akıllı, minik balık incecik bir sesle,

«Ey soylu, cüsseli memeli yaratık, hiç insan eti tattın mı?»

«Yoo!» demiş balina, «nasıl bir şey?»

«Çok lezzetlidir, yalnız yumru yumrudur. Bizim gibi dümdüz değildir.»

Balina kuyruğuyla denizin dibini alt üst ederek,

«Öyleyse» demiş. «Çabuk bana birkaç tane bul getir.»

«Bir öğüne bir tanesi yeter» demiş balık. «Elli derece kuzey paraleliyle, kırk derece meridyenin kesiştiği yere (bu bir sihirdir) gidersen, elinle koymuş gibi bulursun. Denizin ortasındaki salın üstünde, tek başına bir adam oturur. Gemisi batmış bir denizcidir. Üstünde mavi bir keten pantolon ve elbise askılarından (elbise askılarını sakın unutmıyasın, sevgili yavrum) başka hiç bir şey yoktur. Cebinde bir de çakısı vardır. Şunu da söyliyeyim ki çok tatlıdır.»

Bunun üstüne balina yola çıkmış. Olanca hızıyla elli derece kuzey meridyeniyle 40 derece batı paralelinin kesiştiği yere doğru yüzmeye başlamış. Çok geçmeden de denizin ortasında bir sal ve insanoğlunu görmüş. Balığın dediği gibi adamın üstünde askılı (pantolon askılarını özellikle hatırlamalısın) mavi keten pantolondan başka birşey yokmuş. Ayaklarını suya sokmuş etrafına bakınıyormuş.

Balina ağzını açmış. Salla birlikte denizciyi yutuvermiş.

Akıl küpü olan adam kendini balinanın sıcak, karanlık karnında bulunca hemen hoplamaya, zıplamaya, tepinmeye koyulmuş. Balina bundan çok rahatsız olmuş. Bütün neşesi kaçmış.

Bir ara daha fazla dayanamamış. «Minik balık» demiş. «Meğer bu, insanoğlu denilen şeyin sindiri ne kadar güçmüş, üstelik hoplayıp, zıplayıp beni hıçkırtıyorda. Bundan kurtulmak için ne yapayım?»

«Söyle dışarı çıksın» demiş, kurnaz minik balık. Balina karnındaki gemiciye seslenmiş.

«Haydi dışarı çık! Sana canını bağışladım. Şu hıçkırığa dua et.»

«İstemem, istememe diye haykırmış denizci, «ben çıkmak istemiyorum. Eğer beni doğduğum kıyıya, İngiltereye götürürsen, o zaman teklifini düşünürüm.»

Bunun üstüne eskisinden birkaç kat daha hızlı tepinmeye başlamış.

«Bence» demiş kurnaz minik balık, «bu dertten kurtulmanın çıkar yolu onu vatanına götürüp bırakmak. Keşke daha önce bu akıl ku

(Sonu Sh. 49 da)

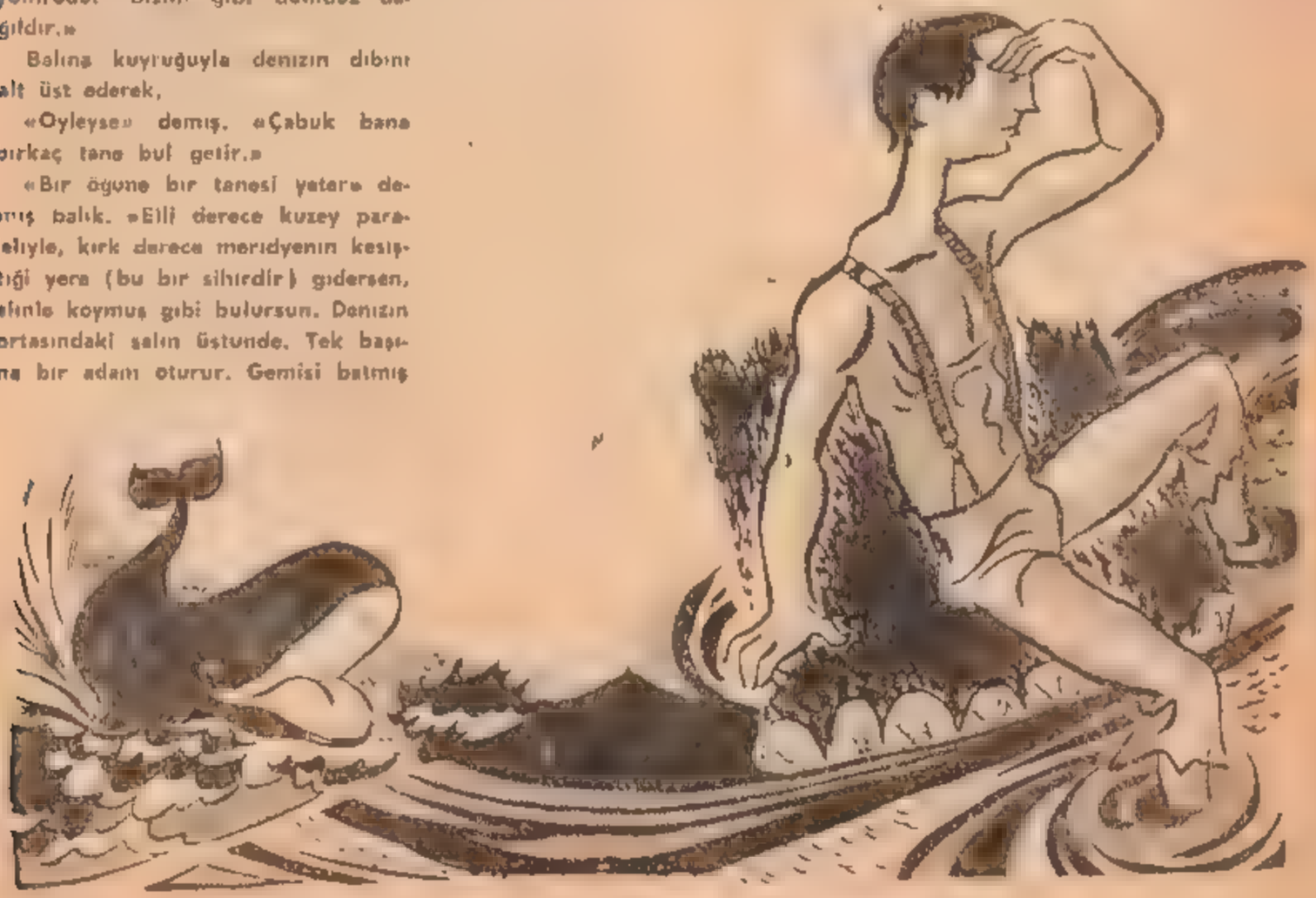

BAHAR
YARIŞMAMIZ

SUÇLU KİM?

Ayşe ağabeyine,

«Elli kuruş haftalık çok az doğrusu?» diye dert yanıyordu. «Altı yaşındayken o kadarcık paraya çalıştım. Hiç sesimi çıkarmadım çünkü o zaman küçüktüm. Ama şimdi artık yedi yaşındayım. Elli kuruş çok az doğrusu.»

«Öyle söyleme» dedi Ahmet. «Elli kuruş hiç de fena para sayılmaz. Ben sekiz yaşındayken bile elime o kadar geçmiyordu.»

«Ama çok önceydi» dedi kız. «Beş yıl önceyle bugün bir mi yani?»

Çocuk kardeşine paranın yaşla bir ilgisi olmadığını anlatamıyordu.

«Müşterimiz çoğaldıkça kazancımız da artar» dedi. «Bu yıla, yaşa bağlı bir şey değil. Hem sonra sen elli kuruşu niçin küçümsüyorsun bir türlü anlıyamıyorum.»

Çocukların babası memurdu. Ahmet aklı ermeye başlıyalıberi para kazanıp evine yardım etmeye, hiç değilse kendi harçlığını çıkarmaya çalışıyordu. Ancak sekiz yaşındayken çok güzel bir fırsat çıktı. Köprünün obur başındaki mahalleye gazete götüren genç askere gitmişti. Ahmet hemen harekete geçti. Fakat babası bir türlü izin vermiyordu. Çocuğun yaşının küçüklüğünü, zayıf, çelimsiz oluşunu ileri sürüyordu. Ahmet yalvardı yakardı ve sonunda babasını razı etti.

İlk birkaç gün çocuk yolu öğrensin, gidip gelmeye alışsın diye baba da onunla beraber gitti. Ahmet'in işi pek güç sayılmazdı. Ayrıca sabahleyin okula gitmeden önce kapı kapı dolaşarak gazete dağıtmak çok da hoşuna gidiyordu. Uyuyanları uyandırmamak için gazeteleri kapıyı vurmadan bırakırdı. Yalnız bunun inceliğini de biliyordu.

Gazetenin mutlaka müşterinin eline geçmesi gerekliydi. Bunun için de paspasların altına, kapının aralığına sıkıştırır, veya boş saksıların içine koyardı. İşe onbeş müşteriyle başlamıştı. Daha sonra çoğaldılar. Bu defa çocuk hepsine birden yetişemez oldu. Altı yaşındaki kardeşi Ayşe'yi kendisine yardımcı aldı.

Sattıkları gazetelerin parasını cumartesileri toplarlardı. Her cumartesi Ahmet Ayşe'yi köşe başındaki pastacıya götürüp bir pasta ısmarlardı. Bunun bir ikramiye olduğunu söylerdi.

Ayşe kendi payına düşen gazeteleri dağıtıp ağabeyinin yanına gitti. Kızgın kızgın,

SİZ OLSAYDINIZ NASIL TAMAMLARDINIZ?

Sevgili çocuklar,

Bu yazıyı dikkatli okuyun. Hikâyenin Sonunu yazmayı yazar nasılsa unutmuş. Şimdi hikâyenin sonunu yazmak size düşüyor. Hikâyeye birçok uygun çözüm yolları bulunabilir. Yarışmaya katılanlar arasından en güzel «son»u yazan kardeşe çok güzel birer Doğan Kardeş kıtabı armağan edeceğiz. Cevaplarınızı yollamakta gecikmeyin.

«Bak» dedi. «Benim paramı yetmişbeş kuruşa çıkarmazsan greve başlarım.»

«Ha! Ha! Ha!» dedi çocuk. «Sen daha grev kelimesinin anlamını bile bilmezsin.»

«Biliyorum» dedi kız, «yani eğer dediğimi yapmazsan sana yardım etmem.»

Ahmet ayaklarını bisikletinin pedallarına koydu ve ilerdeki büyük eve yöneldi. Orada bir deniz yüzbaşısı otururdu. Onların da gazetelerini bıraktıktan sonra tekrar köprü başına geldi ve kardeşini bekledi. Az sonra kız kendi gazetelerini bitirip geri döndü.

«Bak» dedi ağabey, «sakın öyle bir şey yapmaya kalkışma. Düşün ki, o zaman bugün beğenmediğin elli kuruştan da olursun.»

«Ben de yirmibeş kuruşluk az çalışırım» dedi kız. Ahmet bir şey söylemek için ağzını açtı, Fakat vazgeçti. Durumu Ayşe'ye açıklamak çok güçtü. Kızın yaşı küçük olduğundan işle ilgili şeylerden hiçbir şey anlamıyordu. Ahmet de yakında kardeşinin haftalığını iki misline çıkarmayı düşünmüyor değildi. On yeni müşteri daha bulsa Ayşe'ye hemen bir lira vermeye başlıyacaktı. Yalnız bunu ona söylemiyordu. Bir sürpriz olmasını istiyordu. Dört yeni müşterisi çıkmıştı. Demek altı tane daha kalmıştı.

«Gel Kıral, kıral» diye seslendi Ayşe.

Kıral her gün onları iki yolun kesiştiği yerde beklerdi. İpek gibi upuzun tüylü, iyi cins bir köpekti. Sahibi bir albaydı.

«Al bunu götür Kıral» deyip albayın gazetesini köpeğe uzattı. Hayvan gazeteyi ağzına aldı ve evinin yolunu tuttu. Kapının önüne bırakıp Ayşe'nin yanına döndü. Koşe başın-

dan itibaren köpek de çocuklarla birlikte giderdi.

Ayşe'nin aklı hep para meselesindeydi. Ama bu konuyu Kıral'dan başka kimseye açmıyordu. Her sabah onunla dertleşirdi.

«Yeni müşteriler bulursam» dedi kız, «ağabeyim haftalığımı yetmişbeş kuruşa çıkarır değil mi Kıral?»

Köpeğin kızın derdinden anladığı yoktu. O yalnız eğlenceli vakit geçirdiğine seviniyordu. Hayvan, Ayşe kendisine gazete versin diye gözünün içine bakıyordu.

Gazeteleri götürüp kapılara bırakmaya bayılıyordu. Bir ara kız köpeğin yalvaran bakışlarına dayanamadı bir gazete verdi. Kıral sevinçinden uçarak kızın işaret ettiği kapıya yöneldi. Emaneti yerine yerleştirdikten sonra gözüne bitişikteki evin gazeteleri ilişti. Bu eğlenceli oyunun bitmesini hiç istemiyordu. Hemen yandaki iki gazeteyi de başka yerlere taşıdı. Bunu ne Ayşe ne de Ahmet farkettiler.

O cumartesi haftalık ücretleri toplarlarken müşterilerden bir hanım Ahmet'e salı ve perşembe günleri neden gazete bırakmadığını sordu. Ahmet eliyle koymuştu. Bu yüzden kadının şikâyetine bir anlam veremiyordu. Ama bir satıcı olarak daima alıcılarını hoşnut etme ilkesine bağlıydı. Üstüste özürler diledi ve bir daha tekrarlanmıyacağına kesin olarak söz verdi.

Bu sırada az ötede Ayşe bir hanımla konuşuyordu.

«Bıraktığın örnek gazeteye teşekkürler, Ayşe» dedi, kadın. «Pek hoşumuza gitti. Bundan böyle her sabah bize bir tane bırakıver.»

«Tabii, baş üstüne» dedi Ayşe

«Bizim bitişik komşu da o gazeteden almak istiyor. Bugün kendisi evde yok. Bir haftalık parayı bana bıraktı. Al yavrum.»

Ayşe parayı avucunda sıkıca tutarak Ahmet'in peşinden koştu. Biraz yaklaşınca.

«İki yeni müşteri çıktı, müjde iki müşterimiz daha oldu» diye avaz avaz bağırmaya başladı.

Bu işe Ahmet pek şaşmıştı. Çünkü o iki evde oturanlar çalıştıkları büronun kendilerine bedava gazete verdiğini söylemişlerdi. Bir ara müşteri hanımın şikâyetini hatırladı.

«Ayşe» dedi. «Acaba bu hafta içinde Zehra teyzelere gazete bırakmayı unuttuğun oldu mu?»

«Yoo!» dedi Ayşe. «Unutmadım! Şimdiye kadar hiç böyle bir şey yapmadım.»

Ahmet de Ayşe'nin işinde çok titiz, dikkatli bir kimse olduğunu biliyordu.

Sorusuna böyle bir karşılık alınca kıza başka bir şey söylemedi. Yoluna devam etti.

Bitişik evin hanımı onu görünce dışarı çıktı.

«Ben de seni bekliyordum» yavrum dedi. «Gazeteyi paspasın altına sokmayı akıl etmen çok hoşuma gitti doğrusu. Eskiden bize gazete getiren çocuk böyle özene bezene iş yapmazdı. Buna karşılık ben de sana şunu vermeyi uygun gördüm.»

Çocuğun eline bir lira sıkıştırdı. Çocuk parayı almak istemedi. Fakat kadın çok ısrar etti ve zorla cebine koydu.

Ahmet parayı ne yapacağını bilemiyordu. Gerçekte bu Ayşe'nin hakkıydı. Çünkü gazeteleri paspasların, saksıların altına sıkıştıran oydu. Parayı vermemek büyük bir haksızlık olacaktı. Yalnız Ahmet kendini kardeşine çalışma kurallarını öğretmekte sorumlu tutuyordu.

Ayşe iki yeni müşteri bulmuştu. Bu bakımdan da mükafatı hak etmişti. Ahmet Kıral'ı okşayıp yoluna devam etti.

Az sonra Kıral bir evin önünde durdu. Ahmet içeri girdi. Kapıyı çaldı. Evin hanımı borcunu ödérken: (Sonu Sh. 24 te)

PARKER
SUPER Quink

Her nevi kalem için en iyi mürekkep.
Yazarken, dolma kaleminizi temizler.
5

Hancılık 9331 - 4

Mide Ülseri

Bu yıl bahar güzel gidiyor, leylekler akın akın dönüyor, çiçekler açmış, etraf yemyeşil, bu güzel havada evde oturulur mu? Karar verdik beş aile yemeklerimizi hazırladık, çoluk çocuk, deniz kenarı, ağaçlıklı bir bahçeye gittik. Ağlar kuruldu, kaleler yapıldı, yenildi, eğlenildi, belki daha çok eğlenecektik, eğlenecektik ama, şu Ahmet'in rahatsızlığı olmasaydı. Ben size onun hastalığını anlatmadan önce Ahmet'i tarif edeyim:

Oniki yaşında boyu 1.40 kilosu 62, şişman, bu yaşta bir çocuk için hem de çok şişman. Kuvvetli değil, kof. İşi gücü boğaz, ağzı hep oynar, gider, gelir, yer, gene abur, cuburla midesini doldurmuş bir telâş, bir koşuşma.

— Ne oluyor? diye ses gelen tarafa fırladım, bir de ne göreyim! Ahmet çömelmiş durmadan kusuyor.

— Ölüyorum, ölüyorum, kurtarın, diye inliyor.

— Aman yarabbi, neler, neler yemiş hepsi diri diri, çiğ çiğ çıkıyor, tam yarım saat uğraştım, iğneler yaptım, bütün midesini boşalttım ağrısını durdurdum, midesi tamamen boşalınca rahatladı gözünü açtı:

— Oh! dünya varmış dedi.

— Tabiî ya, insan bu kadar yemek yer mi? Midesine acımaz mı?

— Ben ne yaptım?

— Maşallah kırkambar gibi doldurmuşsun, durmadan atıştırmışsın, buna can mı dayanır? Eğer söz dinlemezsen, mide ülseri olursun.

— O da ne demek?

— Midende yara, çıban çıkar.

— Allah göstermesin

— Anlaşılan, sen mide denen en kıymetli uzvumuzu pek bilmiyorsun.

— Okulda okuduk efendim.

— İyi bilseydin, bu derece onu üzmezdin, gel ben anlatayım da sen yakından tanı.

— Teşekkür ederim.

— Meselâ besileri hazmeden mide suyu bir asittir, bir mermere dökülse eritir, fakat içinde öyle bir koruyucu madde vardır ki, mideyi korur.

— Ülser nasıl olur Doktor amca?

— Fazla asit mide zarını zedeler yara açılmasına sebep olur, ne çileli şeydir, midemiz, çeker susar, sonunda bir gün doktor ülser deyiverir.

— Ülserden nasıl uzaklaşılır?

— Öyle uzun, zor bir iş değil bu. Sadece iyi alışkanlıklar yeter, kötüleri bir an evvel bırakmalı, diyelim ki bugün 12 de yarın 2 de yemek yiyorsun, olmaz. O vakit zorla ülseri üstüne davet ediyorsun demektir. Ben demin sana dikkat ettim ayak üstünde atıştırıyordun, bu da olmaz, lokmalar iyi ve çok çiğnenmeli, yemek için rahat bir yer seçilmeli, yemekte öfkeli lâflar etmemeli, tatlı şeyler konuşmalı, iyi şeyler düşünmeli, psikolojik durumumuzun sindirim üzerinde çok kuvvetli etkiler yaptığı unutulmamalı.

— Öfke mideye nasıl bir tesir yapar?

— Sinirlenince mide damarları birden sıkışır kan iyi dolaşmaz; bir yerde birikir, bezler fazla asit çıkarır ve mide zarı bu asitten örselenir.

— Bir daha kararında yiyeceğim Doktor amca.

Dr. Kâmran ŞENEL

Derleyen: S. Türkis NOYAN

Esrarlı Bir Alış-Veriş

OCOTLAN, Meksikada minimini bir şehirdir Onu haritada ararsanız belki de bulamazsınız. Fakat bu küçük şehir, dolaylarında bulunan zengin altın, gümüş ve kurşun madenleri yüzünden büyük bir önem taşır. Bob ve Bill Ocotlandaki kurşun işletmelerinde çalışan iki arkadaştılar. Bir pazar sabahı iki genç, beraber oturmak üzere kiraladıkları evin balkonunda keyifli keyifli kahvaltı ederken, Bob: «Yakında senelik iznimiz başlıyor, sen tatilde ne yapmayı düşünüyorsun?» diye sordu. Bill: «Bilmem,» diye cevap verdi. «Henüz hiçbir şey tasarlamadım Belki de memleketime gider, tatili ailemin yanında geçiririm.» Bob: «Bak, benim bir teklifim var,» dedi. «Buradaki çalışma anlaşmamız bitince nasıl olsa memleketimize döneceğiz. İstersen, hazır Meksikaya gelmişken, biraz bu dolaylarda seyahat edelim ve değişik yerler görelim. Meselâ geçen gün gazetede okuduğuma göre, Rio Verde vâdisi çok güzel 'ir yermiş Bütün eli para tutan Meksikalılar tatillerini orada geçirirlermiş.» Bill bu sözlere gülmeye başladı. «Kardeşim, sen rüya mı görüyorsun? Rio Verde vâdisi buradan en az

100 km uzakta. Üstelik oraya tren de işlemiyor. Yaya da gidecek değiliz ya...» Fakat Bob arkadaşının gülmesine hiç aldırmadı; «Elbette yaya gidecek değiliz,» diye karşılık verdi. «Bir otomobil satın alır, onunla gideriz.» Bill bu sefer büsbütün kahkahayı bastı; «Eh sen gerçekten delirmişsin,» dedi. «Biz kim, otomobil kim. Hangi parayla otomobil alacaksın sen?» «Bunda şaşacak ne var? Bütün bir yıl çalışıp biriktirdiğimiz parayla tabii!»

«O parayla bir otomobil değil, bir otomobilin çamurluğunu bile satın alamazsın.»

Fakat Bill ne dedi ise, Bob fikrinden caymadı. O sene biriktirmiş olduğu 1000 Peso'yu ortaya koydu ve arkadaşının da kendi biriktirdiği parayı buna eklemesini söyledi. Bill de 600 Peso biriktirebilmişti Bob: «Bu para ile kullanılmış, eski bir araba alırız. Ben biraz motorden ve tamircilikten anlarım. O arabayı tıkır tıkır işler hale getiririm. Onden sonra da ver elini Rio Verde vâdisi...»

Bill artık arkadaşına karşı gelemedi. Onunla birlikte özel otomobilleriyle seyahat edebilmek fikri kendisine de pek çekici görünmeye başlamıştı. O pazar günü ikisi de kafa kafaya vererek bir haritanın üzerine eğildiler ve gidecekleri yerleri tasarlayarak, projeler yaparak hoş bir vakit geçirdiler.

OTOMOBİL...

Bundan sonra Bill ve Bob ilk iş olarak, şehirde kullanılmış otomobil alışverişi ile uğraşan Benito'nun dukkânına uğradılar. Benito kısa boylu, şişman, esmer bir delikanlıydı. Genç müşterilerini aşırı bir nezaketle karşıladı ve istediklerini sordu. Bob: «Biz kullanılmış bir araba almak istiyoruz, ama fazla paramız yok. Bize kesemize uygun bir şey bulabilir misiniz? Ben motördeki bazı tamirleri kendim yapabilirim...» dedi. Benito iki delikanlıyı dükkânının arkasındaki geniş garaja götürdü.

Burada bir sürü eski, kırık dökük araba müşteri bekliyordu. Fakat Bill ve Bob bunlardan hiçbirini gözlerine kestiremediler. Bill biraz sinirlenerek: «Biz senden paslanmış teneke değil otomobil satın almaya geldik» diye çıkıştı. Benito: «Kızmayın, bayım!» dedi. «Size gösterecek daha iyi mallarım da var...» Sonra ellerini oğuşturarak genç müşterilerinin kulağına eğildi: «Hele bu günlerde elime bir otomobil düşürdüm . Böylesini ömrünüzde görmemişsinizdir. Pırıl pırıl, gıcır gıcır bir araba... Hemen hemen yeni gibi. Yolda yağ gibi kayıyor, motör de tıkır tıkır işliyor. Hem fiyatı da çok ucuz. Sadece 3000 Peso. İsterseniz gelin size onu bir göstereyim.» Benito'nun bahsettiği arabanın fiyatı ellerindeki paraya göre fazla olmakla beraber, Bob ve Bill biraz daha pazarlık edebilecek'lerini düşünerek otomobili görmek istediler. Benito müşterilerini kendi arabasına bindirdi ve birlikte yola çıktılar. Bill: «Bize satmak istediğiniz otomobil neden sizin garajınızda durmuyor?» diye sordu. Benito:

«Anlatayım baylar,» dedi. «Size bahsettiğim otomobil, meşhur banka soyguncusu Tek gözlü Jak'ın arabası idi Geçenlerde polis bu gangsteri nihayet yakaladı. Adam mahkeme tarafından 20 yıl ağır hapse mahkûm edildi. Bütün malına mülküne de devlet el koydu. Gangsterin otomobilini de ben devletin elinden satınaldım.» Bob sordu: «Pek iyi ama öyleyse neden otomobili alıp kendi garajına getirmedin?» Benito buna da cevap verdi: «Çünkü bazı delillerin tesbiti için polisin arabaya ihtiyacı vardı Polis ancak gangsterin mahkemesi bittikten sonra otomobili bana teslim edebilecek, çünkü haydutun suçunu ispat etmek için arabayı yargıçlara göstermek lâzımdı. Ama artık mahkeme sona erdi, araba, yarın serbest olacaktır.»

VURGUN!

Bu konuşmalar sırasında mahkeme binasının önüne gelmişlerdi. Benito, Bob ve Bille mahkemenin önündeki meydanlıkta duran yepyeni, pırıl pırıl bir otomobili göstardi. «İşte!» dedi. «Size satacağım araba bu. Görüyorsunuz ki fabrikadan henüz çıkmış gibi. Böyle bir otomobili 3000 Peso'ya satınalabilmek büyük bir vurgundur doğrusu...»

Bob ve Bill kulaklarına ve gözlerine inanamıyorlardı. Gerçekten bu fiyata bu kadar büyük ve güzel bir otomobile sahip olunabileceği o güne kadar akıllarından, hayallerinden geçmemişti. Bill: «Belki görünüşü güzel ama, motör işlemezse ne yaparız?» diye fikir yürüttü. Fakat Benito binbir tane yemin ederek motöründe de hiçbir bozukluk olmadığını ve bu alışverişten son derece memnun kalacaklarını tekrarladı durdu. Bob da gözünü güneşin altında ışıldayan arabadan ayıramıyordu; «Ne olursa olsun, bunu almalıyız,» diye söylendi. «Motörde bozukluk olsa bile, ben bunu düzeltmeyi üzerime alırım.»

Ama gelgelelim Benito umdukları gibi pazarlık yapmaya ve fiyatı indirmeye hiç yanaşmıyordu. İki arkadaş bin dereden su getirdiler, fakat Benito 3000 pesodan aşağıya razı olmadı. En sonunda birikmiş paralarını peşin ödeyip geri kalan 1400 pesoyu da taksitle bağlamaya karar verdiler ve her iki taraf da bu şekilde anlaşmaya vararak ayrıldılar.

Ertesi sabah Bob ve Bill yeni

otomobillerini mahkeme binasının önündeki meydandan almaya gittiler. Fakat kapıyı açıp içine binecekleri sırada hevesleri biraz kırıldı. Çünkü yakından baktıklarında otomobilin bir tarafının tıpkı bir süzgeç gibi delik deşik olduğunu farkettiler. Otomobil o tarafı ile duvara yanaşmış olduğu için, bir gün evvel bu kusur iki arkadaşın gözlerine çarpmamıştı. Bill. «Tevekkeli değil Benito arabayı bu kadar ucuza sattı! Meğer işin içinde bu iş varmış! Bu delikler gangstere ateş açan polislerin silâhlarından çıkan mermilerin izleri olacak. Eğer motör de bu halde ise, halimiz fena!» diye söylendi. Fakat Bob bu arada marşa basmış ve motor işlemeye başlamıştı. Gerçekten makinada hiçbir bozukluk yoktu. Bu durum iki arkadaşın hayal kırıklığını biraz giderdi. O hevesle şehrin sokaklarında ve dış mahallelerinde biraz dolaştıktan sonra evlerine döndüler. Artık seyahat plânlarını gerçekleştirebileceklerdi.

ESRARENGİZ BİR ADAM...

Bob'un sevinçten içi içine sığmıyordu. Bill'e: «Var mısın bu akşam yemeğimizi şehrin dışında bir gazinoda yiyelim?» dedi. «Hem otomobilimizi biraz daha denemiş oluruz.» Bill bu teklifi kabul etmeye çoktan hazırdı. Hemen üzerlerine bir şey giyerek tekrar evden çıktılar, bahçe kapısının önüne park etmiş oldukları otomobillerine doğru yürüdüler. Fakat birden Bob: «Hey! Kim var orada?» diye bağırdı ve bir sıçrayışta otomobilin yanına vardı. Bill alacakaranlıkta, üstü başı partal, saçı sakalı birbirine karışmış bir adamın otomobilin öte tarafından yolun karşı kaldırımına doğru kaçmakta olduğunu gördü. O da hemen Bob'un arkasından koştu. Az sonra iki arkadaş adamı yakalamışlardı. Bob onu omuzlarından tutup sarsıyor: «Ne yapıyordun bakayım bizim arabanın başında? Kapısını mı kurcalıyordun? Çalacak mıydın otomobilimizi?» diye bağırıp duruyordu. Serseri kılıklı adam hiçbir cevap vermiyor, iki gencin elleri arasında kıvrılıp bükülerek kendini kurtarmaya ve kaçmaya çalışıyordu. O sırada kaldırıma başka bir otomobil yanaştı. İçinden koyu renk elbiseli, uzun boylu bir adam indi ve onlara yaklaştı. «Ne oluyor burada, baylar? Ben sivil polisim. Size bir faydam dokunabilir mi?» diye sordu. Bob hemen olup biteni anlattı. «Arkadaşımla birlikte bir otomobil gezintisi yapacaktık. O sırada bu adamın otomobilimizin kapısını kurcalamakta olduğunu gördüm. Bizim yaklaştığımızı farkedince kaçmak istedi. Fakat onu yakaladık. Adam herhalde hırsız olacak» dedi. Koyu renk elbiseli adam: «Pek iyi baylar. Ben şimdi suçluyu merkeze götürürüm. Siz de yarın gelir ifadenizi verirsiniz» diye cevap verdi, sonra hırsızı kolundan yakalayarak kendi arabasına bindirdi ve oradan uzaklaştılar.

Bill: «Ucuz kurtulduk, az daha bin zahmetle edindiğimiz yeni otomobilimiz elden gidiyordu,» diye söylendi. «Haydi artık yola çıkalım.»

TAKİP...

Fakat Bob'un keyfi henüz düzelmemişti. Yüzünde düşünceli bir ifade vardı «Bir dakika evde bir şey unuttum,» diyerek tekrar eve girdi ve biraz oyalandıktan sonra gene arkadaşının yanına geldi. Birlikte yola çıktılar. Çok geçmeden şehrin işlek sokaklarını geride bırakmışlardı. Evler gitgide seyrekleşiyor, otomobil bir dağ yoluna tırmanıyordu. Bob'un neşesi yerine gelmişti. «Doğrusu arabanın çekişine diyecek yok,» diye söylendi. «Hele taksitlerini ödeyip ona tam olarak sahip olalım, o zaman biriktireceğimiz para ile delik deşik olan kapılarını yenileriz, bol bol gezip doya doya seyahat ettikten sonra da onu iyi bir fiyatla satarız. Böylece bu işten üstelik kârımız da olur» Bill de arkadaşının bu fikrini doğru buldu. Bu

YAZISIZ

konu üzerinde daha bir süre tartışıp planlar kurdular. Bir aralık Bob arkadaşına: «Bill, belli etmeden arkana bir baksana. Epeyi zamandır bir otomobil bizi takip ediyor galiba,» dedi. Gerçekten de arkalarından bir otomobil gelmekteydi. Fakat hava iyice kararmış olduğundan içindekileri seçmek mümkün değildi. O sırada ilerde bir benzin istasyonu belirdi. Bob otomobili oraya yanaştırdı ve lâstiklerin havasını kontrol edermiş gibi yaparak bir süre oyalandı. Öbür otomobil de benzincinin önüne yanaştı ve benzin aldı. İçindekiler dışarı çıkmamakla beraber Bill, benzin istasyonunun önündeki meydanı aydınlatan lâmbaların kuvvetli ışığında arabayı kullanan adamı ve yanında oturan arkadaşını seçebildi. Bunlar az evvel evlerinin kapısı önünde karşılaştıkları serseri kılıklı adam ile koyu renk elbiseli «sivil polis» idiler. Bill gördüklerini Bob'a anlattı. Bob: «Ben bu işten zaten şüphelenmiştim,» diye söylendi. «Haydi yola devam edelim, bakalım daha ne gibi sürprizlerle karşılaşacağız bu akşam...»

HAYDUTLAR...

Otomobili tekrar yola sürdüler. Az sonra öbür araba da gene peşlerine takıldı. Bob gaza basıp hızlandıkça, arkalarından gelenler de hızlanıyor, hızlarını azalttıkça onlar da yavaşlıyor, önlerine geçmeye kalkışmıyorlardı. Böylece bir zaman daha gittiler. Artık civar köylerden iyice uzaklaşmışlardı. Birden sağ taraftaki dar bir yoldan ana yola son süratle bir jeep çıktı ve yolun ortasında diklemesine durdu. Bob son dakikada bütün kuvvetiyle frenlere basarak otomobili zor durdurdu. Az daha önüne çıkan jeepe çarpacaktı. Bill: «Ne oluyor, deli mi bunlar?» diye bağırarak penceresini açtı ve jeeptekilere yoldan çekilmeleri için seslenmek istedi. Fakat Bob onu kolundan yakaladı. «Boşuna uğraşma,» diye fısıldadı. «Bizi kapana kıstırdılar. Bu adamlar bile bile yolumuzu kesiyorlar, sen ne desen çekilecekleri yok. Sakin ol ve ben ne yaparsam sen de onu yap.»

Bill şaşırmıştı. Fakat bir şey söylemeye vakit bulamadı. O sırada kendilerini takip etmekte olan araba da arkalarına yanaşmış, koyu renk elbiseli ve serseri kılıklı adam dışarı atlamışlardı. Öndeki jeepten de iki iriyarı haydut indiler ve Bob ile Bill'in otomobiline yaklaştılar. Ellerinde silâhlar vardı. Bob: «Bizden ne istiyorsunuz?» diye sordu. «Eğer paramız olduğunu zannediyorsanız, yanılıyorsunuz. Neyimiz var, neyimiz yok bu otomobile yatırdık, geriye sadece biraz harçlık kaldı.» Adamlardan biri güldü; «Harçlığını sana bağışladık,» dedi. «Bizim gözumuz otomobilde. Haydi inin bakalım aşağı!» Bob ve Bill karşı koymadan otomobilden indiler. Haydutlardan biri onların ellerini kollarını bağladı ve yol kenarındaki hendeğe oturttu. Diğer adamlar ise jeepin içinden birçok âletler çıkardılar ve yeni arabayı söküp parçalamaya başladılar. Haydutlardan biri iki gençle alay ediyordu. «Artık size bu otomobilden hayır gelmez, onu şuracıkta paramparça edeceğiz. Keşke kıymetli paracıklarınızı başka bir şeye harcasaydınız!..»

DEMEK BİR HAZİNE GİZLİ İMİŞ

O sırada otomobilin yan kapılarını sökmekte olan haydutlardan biri bir nâra attı. Kapının iç ve dış kaplamaları arasına elini attığında ortaya bir tutam banknot çıkarmıştı. Diğer haydutlar da onun başına uşuştular. Şimdi her biri elini kapının kaplamaları arasına daldırıyor ve tutam tutam kâğıt para desteleri ortaya çıkarıyordu. Bill ve Bob hayretle bakıştılar. Demek bu kadar ucuza satınaldıkları arabada bir hazine gizliydi.

YETİŞİYORLAR

Tek gözlü Jak banka soygununda ele geçirdiği paraları demek mobilin peşine düşmüşler, onu yardımcıları da bu yüzden otomobilin peşine düşmüşler onu elde etmek için iki arkadaşa tuzak kurmuşlardı... Fakat haydutların sevinci çok sürmedi, birden geldikleri yolun tâ ilerisinde bir ışık belirdi ve son süratle yaklaşmaya başladı. Haydutlardan biri: «Çabuk paraları bir torbaya doldurup buradan kaçalım. Bu kuş uçmaz kervan geçmez yola bizden başka gelen otomobil de oluyor anlaşılan» dedi. Fakat adamlar daha etraflarını toplamaya vakit bulamadan kulakları tırmalayan bir ses duyuldu. Bu bir polis arabasının sinyali idi. Haydutlar bir an için oldukları yerde donup kaldılar, sonra eşyalarını toparlamaktan vazgeçerek öndeki jeepe atlayıp kaçmaya kalkıştılar. O anda Polis arabası da olay yerine ulaşmıştı. Polisler ellerinde silâhlarla dışarıya fırladılar ve jeepin tekerleklerine nişan alarak ateş ettiler. Ar-

HERKES GELECEĞİNİ KÜÇÜKKEN HAZIRLAR

Çocuklarını seven, onların geleceğini düşünen ana babalar, yavrularını Doğan Sigorta'nın tahsil ve çeyiz sigortalarına yazdırırlar. Çocuklar için hazırlanan bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa elde edilecek istifade o kadar fazla olur.

tık haydutların kaçmalarına imkân kalmamıştı Az sonra hepsi kıskıvrak yakalanmış, ellerine kelepçeler vurulmuş ve polis arabasına bindirilmişti. Polislerden biri de yolun kenarındaki hendekten olup bitenleri heyecanla seyreden Bob ve Bill'in ellerini çözdü. «Bize büyük bir hizmette bulundunuz,» dedi. «Sizin sayenizde Tek gözlü Jak'ın bankadan çaldığı fakat bugüne kadar yerini bildirmediği paraları bulabildik.» Bill bu sözlerden hiçbir şey anlayamamıştı Çok geçmeden polislerle birlikte şehre dönerlerken Bob ona her şeyi anlattı «Koyu renk elbiseli adam, otomobilimizin kapısını kurcalayan serseriyi yanına alıp bizi fazla sorguya çekmeden arabasiyle uzaklaşınca içime bir şuphe girmişti. Hemen eve girip polise telefon ettim ve adamı tarif ederek böyle bir sivil polis memuru olup olmadığını sordum. Fakat benim tarifime uygun bir sivil polisin bulunmadığını soylediler. Bunun üzerine onlara yeni arabamızı kimden ve nasıl satınaldığımızı anlattım ve bu adamların gangster Jak'ın yardımcıları olabileceğini, belki de otomobili zorla elimizden almak isteyeceklerini ileri sürdüm. Polisler bana hak verdiler ve bize icabında yardım etmek üzere otomobilimizi uzaktan takip etmeyi vadettiler. Ben de içim rahat olarak bu akşamki geziye çıktım. Gerçekten de yolda haydutlar peşimize düştü Ve nihayet bize bu ıssız dağ yolunda pusu kurarak hücum ettiler. Fakat bereket versin polisler sözlerinde durmuşlardı ve zaten onlar da haydutların bizim otomobili bu kadar önemli görmelerinden şüphelenmişler bu işin sırrını çözmeye karar vermişlerdi. Böylece haydutlar otomobili parçalayıp içinde gizli olan çalınmış banknotları ortaya çıkarınca suçüstü yakalandılar.»

Bob ve Bill'in o akşamki gezi programları altüst olmuş, üstelik bir hayli de heyecan çekmişlerdi ama, çalınan paralarına yeniden kavuşan banka onların hizmetlerine karşılık olarak otomobillerinin tamirini üzerine aldı, onu pırıl pırıl, yepyeni bir halde sahiplerine geri verdi. Bob ve Bill birkaç hafta sonra senelik tatillerini geçirmek üzere Rio Verde vâdisine doğru yola çıkarlarken Bob:

«Ne de olsa bu otomobile ödediğimiz para helâl para imiş! Elbette! Onu alnımızın teriyle kazandığımız aylığımızdan arttırdığımız para ile satınaldık. Şimdi de sefasını sürmek hakkımız!» diyordu.

SUÇLU KİM?

(Baştarafı: 16 sayfada)

«Çarşamba günü gazete bırakmamışsın» dedi. Ahmet beyninden vurulmuşa döndü. Bunun üstüne aklına çok kotu bir şey geldi. Ayşe yirmibeş kuruşluk grev yapacağını söylemişti. Belki de onun grev yolu da buydu. Bunları düşünmek bile hiç hoşuna gitmedi. Bu grev değil, dupedüz işi baltalamaktı.

Az sonra pastacıya gittiler. Ayşe süt yerine mahallebi ısmarladı. Ahmet.

«Dondurması da benden» dedi. Çocuk kendine de dondurma söyledi. Fakat yediğinin tadını hiç anlamıyordu; çünkü aklı gazetelerin esrarlı durumu ve Ayşe'nin grev yapma meselesiyle karmakarışıktı. Müşterilerinin şikâyetlerine hiçbir sebep bulamıyordu. Acemiliğinde bile başına gelmiyen bir şeyle karşılaşmak çok canını sıkmıştı.

Ayşe bir yandan dondurmasını yerken bir yandan da konuşuyordu:

«Kıral'a da bir pasta alsak iyi olacak. Bize çok yardım ediyor doğrusu.»

Ahmet tabağından bir kaşık dondurma aldı. Ağzında yavaş yavaş eriterek,

«Çok güzel» dedi. «İki yeni müşteri bulman çok hoşuma gitti.»

Ayşe kaşığını tabağın kenarına koydu. Dikkat kesilmişti

«İşler artınca, eline çok para geçer değil mi » diye sordu meraklı meraklı.

«Bunu sana kim söyledi bakayım?» dedi ağabey.

«Sen!» dedi Ayşe.

Ahmet aldığı bahşişi öbür paraların yanına koymamıştı. Yerinde olup olmadığını anlamak için elini ceketinin cebine soktu. Para onu rahatsız ediyordu. Çünkü gerçekte Ayşe'nin hakkıydı. Öyle derin düşüncelere dalmıştı ki, kaşlarını çattığının farkında bile değildi. Parayı kıza vermeye karar verdi. Yalnız iki müşterinin neden gazetelerini alamadıklarını öğrenmeliydi. İlkin Ayşe'nin kendine bir tuzak kurup kurmadığını anlamalıydı. Bu işin içinden nasıl çıkacağını düşünüyordu. Söze nereden başlıyacağını kestiremiyordu. Nihayet «Ayşe» dedi yumuşacık bir sesle. «Bak Ayşe .....»

[HİKÂYENİN SONUNU YARIŞMACILAR TAMAMLIYACAK]

Gülelim

BAY GÜLERYÜZ

Yedi yaşındaki Ayşe ve dört yaşındaki kardeşi Ahmet bahçede evcilik oynuyorlardı. Ayşe annesinin eski topuklu ayakkabılarını giymiş, başına kocaman bir hasır şapka takmış, kardeşine de babasının bir yeleğini ve kasketini giydirmişti. Bahçelerinin bir köşesinde de kendilerine göre bir ev döşemişlerdi. Ayşe Ahmet'e şöyle diyordu. «Sen bay Güleryüzsün ben de senin eşin bayan Güleryüz. Şimdi komşulara misafirliğe gideceğiz.» İki kardeş yetişkin insanlar gibi kolkola girerek önce komşuları Güzin teyzenin kapısını çaldılar. Bayan Güzin onları bu halde görünce kahkahasını zor

tuttu. Ayşe hemen: «Biz komşularınız bay ve bayan Güleryüz'üz. Size misafirliğe geldik» dedi. Güzin teyze çocukları çok sevdiği için oyun bozanlık etmedi ve misafirleri salona aldı, koltuklara oturttu. Önce hal hatır sordu, sonra da onlara bir şeyler ikram etmek üzere mutfağa gitti. Elinde bir tepsi üzerinde limonata bardakları ve kurabiye tabağı ile salona döndüğünde iki küçük misafirin yerinde yeller esiyordu. Bayan Güzin o sırada evin kapısının kapandığını duyarak kapıya koştu. Ayşe Ahmet'in elinden tutmuş hızlı adımlarla uzaklaşıyordu. Bayan Güzin: «Neden bu kadar çabuk kalktınız? Size limonata ve kurabiye getiriyordum ha» diye seslendi. Ayşe cevap verdi: «Kusura bakmayın, hemen eve dönmeliyiz. Bay Güleryüz altını ıslattı da...»

HIRSIZ...

Hasan ustayı bazı tamir işleri yapmak üzere bir eve çağırmışlardı. Çantasını açıp aletlerini çıkarmak üzere iken bitişik odada evin hanımının hizmetçiye şöyle dediğini duydu: «Gülizar, ortada para ve kıymetli eşya kalmasın, hepsini kaldır bir dolaba kilitle, ne olur ne olmaz...» Hasan usta bunun üzerine çırağı Ali'ye seslendi: «Ali, oğlum, al şu kol saatimi hemen dükkâna götür. Baksana bu evde hırsız varmış...»

AMA...

Bir Amerikan fıkrası:

Öğretmen Tom'u derse kaldırmıştı. Fakat Tom kekeliyor, dersini iyi anlatamıyordu. Öğretmen Tom'a çıkıştı: «Neden iyi çalışmıyorsun Tom? Büyük önderimiz George Washington senin yaşında iken okulunun en iyi öğrencisiydi. Ondan ibret almalısın.» Tom cevap verdi: «Evet öğretmenim. Washington sizin yaşınızda iken de Amerikanın Cumhurreisi olmuştu, öyle değil mi?»

— Ali! Sana kaç defa söyledim sıtmdırı buraya getirme diye!

HOUDİNİ nin SIKLARI

KENDİSİ, ÖZELLİKLE KELEPÇELERDEN, KİLİTLİ YERLERDEN KURTULMA VE EN SAĞLAM ZİNDANLARDAN KAÇMA GÖSTERİLERİLE ÜN SALMIŞTIR.

KİLİTLİ KELEPÇEYİ AÇMAĞA UĞRAŞIRKEN SU İSTER.

YARDIMCISININ GETİRDİĞİ SU BARDAĞINDAN ALDIĞI ANAHTARLA PERDE ARKASINDA KELEPÇEYİ AÇAR

GÖSTERİNİN BİRİNDE DE BÜYÜK BİR SÜT GÜĞÜMÜNÜN İÇİNE GİRMİŞ VE HALKIN GÖZÜ ÖNÜNDE KABIN AĞZI MUHÜRLENMİŞTİR

ÇOK GEÇMEDEN SIHIRBAZ GÜĞÜMÜN ÖNÜNDEKİ PERDEYİ ARALAYIP HALKI SELAMLAR...

GERÇEKTE GÜĞÜM ÖZEL OLARAK BİR BİRİNE GEÇME İKİ PARÇADAN YAPILMIŞTIR. SIHIRBAZ ÜST PARÇAYI İTEREK ÇIKAR

HAPİSANELERDEN KAÇMA GÖSTERİSİNDE, KİLİDİNİ AÇABİLECEĞİ HÜCREYE GELİNCE..

YOO. BURASI OLMASIN, REZİL OLURUM SONRA!

BUNU DUYAN GARDİYANLAR, ONU NE YAPIP YAPIP ORAYA KAPATIRLAR

İKİYE BÖLÜNEN KADINLAR

SIHIRBAZLAR SIK SIK GÜZEL BİR KADINI TESTERE İLE KESİVERİRLER. İLKİN SIHIRBAZIN YARDIMCISI, SEYİRCİLERE KARŞI KADINI SANDIĞA YATIRIR.

KADININ BAŞI VE ayakları SANDIĞIN UÇLARINDAN ÇIKMAKTADIR.

VE SANDIĞI TESTERE İLE KESERLER.

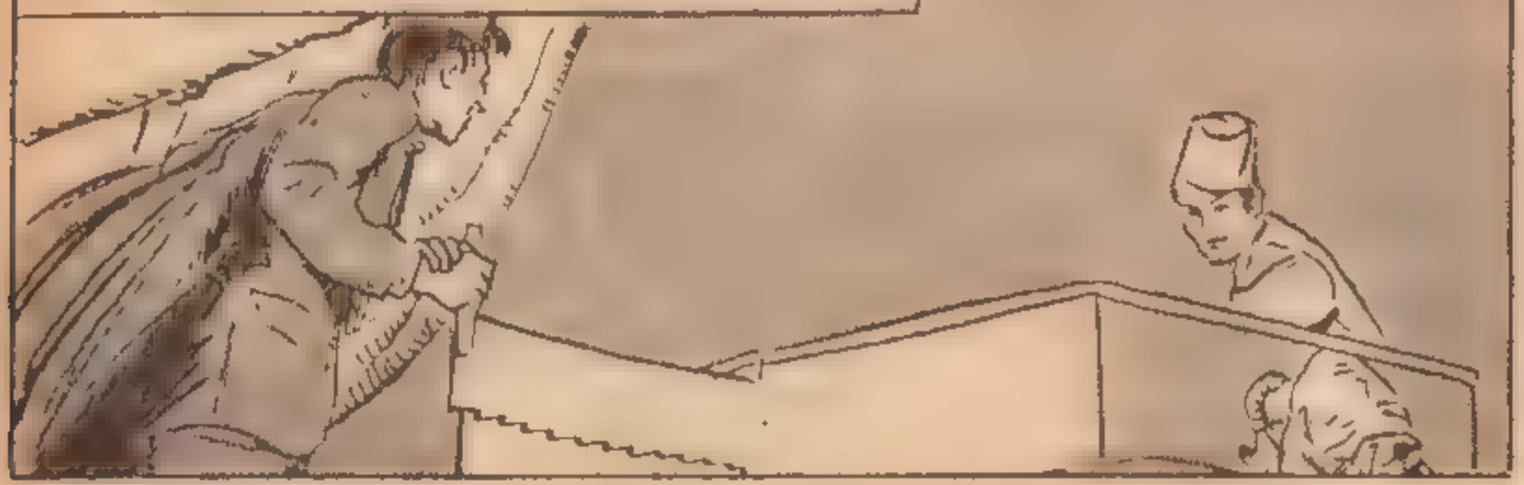

AZ SONRA SANDIK İKİYE BOLUNUR. KIZIN YUCUDU DA...

Mehmet Ali & Akşamsefası

GERÇEK, ÜRPERTİCİ DEĞİLDİR ZİRA, SANDIĞIN UÇLARINDAKİ BAŞ VE AYAKLAR, AYRI İKİ KIZA AİTTİR!

SAHNEDEKİ MASA ÖZEL OLARAK YAPILMIŞTIR. İÇİNDE BİR KIZ DAHA VARDIR.

SEYİRCİLERİN GÖRDÜĞÜ KIZ BAŞI DIŞARDA KALACAK ŞEKİLDE YERLEŞİRKEN VÜCUDUNU TOPLAYARAK SANDIĞIN BİR TARAFINA BÜZÜLÜR.

BU SIRADA MASANIN İÇİNDEKİ KIZ, ÖZEL KAPAKLARDAN AYAKLARINI DIŞARI ÇIKARIR.

Mehmet Ali & Akşamsefası

BAZAN SANDIKTA BİR KIŞİ OLUR. KIZ, VÜCUDUNU AŞAĞI ÇEKER. TESTERE, SADECE SANDIĞI KESER.

BAZI SIHIRBAZLAR SANDIK ÖRTÜ KULLANMAZLAR. DAİRE TESTERE İLE KESERLER.

BU TÜYLER ÜRPERTİCİ SAHNE KARŞISINDA HEYECANLANANLAR VE BAYILANLAR OLUR..

YAKALAYIN ŞU CANAVARI

GERÇEKTE TELAŞLANACAK BİR DURUM YOKTUR. ÇÜNKÜ, TESTERE KIZIN VÜCUDUNA GÖRE YAPILMIŞ PLASTİK MAHFAZAYI KESMEKTEDİR. KIZIN VÜCUDU MASANIN İÇİNDEDİR.

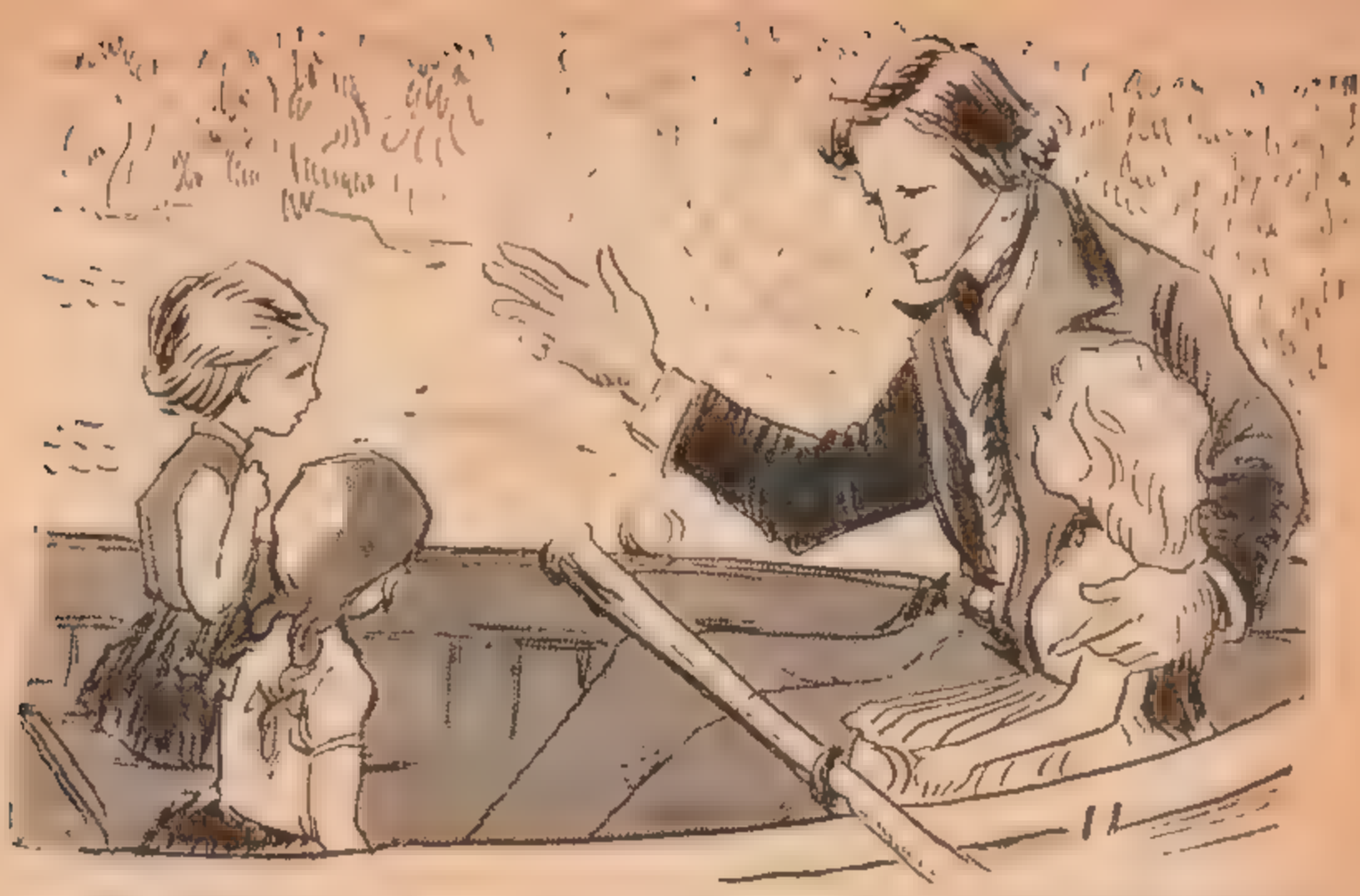

ÖLÜMSÜZ KİTAPLARIN MERAKLI HİKÂYESİ

★

ALİCE HARİKALAR ÜLKESİNDE

★

Derleyen :
Gülen OKTAY

«Alice'in Harikalar Ülkesindeki Serüvenleri» denilince insanın aklına bir sürü tatlı anılar üşüşüveriyor! Ardında gülüşünü bırakarak kaybolan Cheshire Kedisi, Çılgın Şapkacı ve verdiği çay ziyafeti, her şeyden bir öğüt çıkarmaya çalışan Düşes v.s. v.s.

Çocukluğunda 'Alice'in Harikalar Ülkesindeki Serüvenlerini okumamış olanlar kendilerini gerçekten büyük bir eğlence kaynağından yoksun bırakmışlardır. Kaldı ki bu, her yaşta seve seve okunabilecek kitaplardan biridir. Bu yüzden hiçbir zaman vakit geçmiş sayılmaz.

Kitap yazılalı aradan yıllar geçtiği halde taptaze durmaktadır. Zamanın keskin dişleri ona dokunamamıştır. Günümüzün çocuklarına da aynı heyecanı ve okuma zevkini vermektedir.

Bu eğlenceli kitabı kimin yazdığını hiç merak ettiniz mi? Kitabın havasına bakıp Lewis Carroll'u mutlaka şakacı, sorumluluk duygusu pek kuvvetli olmıyan, her şeyi hafiften alan biri olarak gözünüzün önüne getiriyorsunuz. Herhalde bu kadar tatlı saçmaları ancak, her şeyle alay etmekten hoşlanan birinin yazacağı kanısındasınız. Ama yanılıyorsunuz. Bu eğlenceli kitabın yazarı ağır başlı, son derece ciddî bir üniversite profesörüdür. Üstelik matematik profesörüdür. Yal-

nız anlaşılması bile hayli güç olan matematik problemleriyle uğraşmakla, ağır matematik kitapları yazmakla kalsa yine iyi! Aynı zamanda din adamıydı. Gözde bir çocuk kitabı yarattığı halde, çocukları filan da yoktu. Hiç evlenmemişti.

Charles Lutwidge Dodgson on yıldır Oxford üniversitesinde matematik öğretiyordu. Bu arada, din işleriyle de uğraşıyordu. İngiliz Kilisesine rahip olmuştu. Yalnız pek seyrek vaaz verirdi. Buna da sebep sıkılganlığıydı. Yetişkinler arasına katılmaktan âdeta korkardı. Hele bir de kalabalık önünde konuşmak... Bu yüzden vaazlarda sık sık dili tutulurdu. Kilisede konuşmak kendisine her şeyden güç geliyordu.

Dodgson pek sokulgan da değildi. Büyüklerle kolay kolay dost olamazdı. Ama çocuklara gelince... O zaman durum değişirdi. Sıkılganlığı, çekingenliği kaybolup gider, onlarla beraber olunca eşsiz bir mutluluk içinde yüzerdi. Rasladığı çocuklarla hemen dost oluverirdi. kendi çocukları olmadığı halde onları çok iyi anlardı.

Oxford Üniversitesinin rektörünün üç kızı en iyi dostlarıydı. Küçüklerle beraber oyunlar oynamaya, onlara masallar anlatmaya, fıkralar, hikâyeler okumaya bayılırdı. Bazen küçük arkadaşlarını memnun etmek için eğlenceli şiirler de uydururdu. Kızlara göre, profesör Charles Lutwidge Dodgson bulunmaz bir oyun arkadaşıydı.

Bir yaz günü, profesör kızları Isis şehrinde kayık gezisine çıkardı. Hava çok sıcak, etraf sessiz ve sakindi. Çocuklar hareketli, heyecanlı olaylarla karşılaşmaya bayılırlardı. Aksilik bu ya o gün ilgilerini çekecek en ufak bir şey bile olmuyordu. Canları sıkılmıştı. Bir ara Alice daha fazla dayanamıyarak,

«Ne olur» dedi. «Bize bir hikâye anlat.»

Profesör kürekleri bıraktı. Düşünceli düşünceli bir süre kızın yüzüne baktı. Sonra gözleri parladı;

«Peki,» dedi. «Şimdi size Alice adlı bir kızın başından geçenleri anlatacağım. Bir gün Alice nehrin kıyısında tembel tembel otururken canı çok sıkılmış. Bir ara ablasının okuduğu kitaba kaçamak bir göz atmış. Sayfaların başından başa yazıyla dolu oldoğunu görünce ablasının, resimsiz, içinde hiçbir konuşma bulunmıyan bir kitapta hoşa gidecek ne bulduğuna şaşıp kalmış. Bu sırada yanıbaşında kırmızı gözlü bir tavşan belirmiş. Kendi kendine bir şeyler söylenerek hızla geçip gitmiş. Kız ilkin olanları çok normal karşılamış. Ama tavşan biraz uzaklaşınca aklı başına gelmiş.

Hele tavşanın,

«Aman geç kaldım,» diyerek cebinden bir saat çıkardığını gözünün önüne getirince oldukça garip bir şeye rasladığını anlamış ve hemen sevimli hayvanın peşinden koşmuş.»

Alice'in bir tavşan deliğinden girerek nasıl çok, pek çok derinlere düştüğünü, yerin altında rasladığı üç köşeli masada bulduğu altın anahtar yüzünden başına neler geldiğini, nasıl kendi gözyaşlarında boğulacak kadar küçüldüğünü, sonra daima habersizce ortadan kaybolan Cheshire Kedisine nasıl rasladığını ve bu arada başından geçenleri, kızlar âdeta nefes almadan, büyük bir dikkatle dinlediler.

Bir ara masalcı dinlenmek için sustu.

«Artık yeter,» dedi. «Gerisini de başka bir gün anlatırım.»

Kızlar birbirlerine ba-

EV SAHİBİ OLMAK IÇIN

Yapı ve Kredi Bankasının kumbaralı ikramiyeli aile cüzdanı bir gün sizi de bir ev sahibi yapabilir Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından birçok çocuğa apartman dairesi ve zengin para ikramiyeleri çıkmıştır.

kıştılar. Bir dakika kadar sessiz sessiz oturdular. Sonra Edith,

«Tamam,» dedi. «Öbür sefer oldu.»

Profesör gülerek tekrar hikâyesini anlatmaya başladı.

Dili damağı kuruyunca, «Gerisi de başka bir zamana kalsın,» deyip sustu. Biraz sonra, bu defa da Alice, başka zamanın geldiğini hatırlattı.

Böylece o gün kayıkta ve daha sonra yemeklerini yedikleri kıyıda profesör küçük dostlarına Alice'in başından geçenleri bütünüyle anlattı.

Profesör akşamüstü minik dostlarını evlerine bırakırken çocuklar o gün dinledikleri hikâyeyi yazması için yalvarmaya başladılar.

«Ne olur onu yazın,» diyordu Alice. «Birine okutup istediğim kadar dinleyebilirim. Hem sonra o benim hikâyem. Baksana adlarımız bile aynı.»

«Resimli olsun, ama amcacığım,» diye yalvarıyordu Edith. «Komik resimler, hani her zaman bize yaptıkların gibi.»

Profesör kızları kıramadı İsteklerini yerine getireceğine söz verdi. Çok geçmeden hikâyeyi kaleme aldı. Sayfaları eğlenceli resimler ve şiirlerle süslemeyi de unutmadı. Bu kitapçığa «Alice Yeraltında» adını koydu ve Alice'e hediye etti. Çünkü kız onun kendi hikâyesi olduğu kanısındaydı. Profesörün küçük dostları ve onların arkadaşları bu eğlenceli kitaba bayıldılar. Artık ellerinden düşürmüyorlardı.

Çocukları büyüliyen bu masalı yayınlamak profesörün aklından bile geçmiyordu. Bir gün ünlü bir çocuk hikâyeleri yazarının eline geçti. Pek beğendi. Profesöre hemen yayınlamasını söyledi.

Bildiğiniz gibi Dodgson çocukları çok severdi. Arkadaşının, kitabın çocukları çok sevindireceğini üstüste söylemesi üzerine, yalnız küçük dostlarını eğlendirmek amacıyla kitabını yayınlamaya karar verdi. Kendi çizdiği resimleri beğenmiyordu. Minik dostlarına daha iyi bir şeyler sunmak için bunların bir sanatçı elinden çıkması gerektiği kanısındaydı. Kitabını Sir John Tenniel'e resimletti.

Kitabı kendi adıyla yayınlamadı. Takma bir ad kullandı. Bu eğlenceli çocuk hikâyesini matematik profesörü ve İngiliz Kilisesine bağlı bir din adamının adı altında yayınlamayı uygun görmemişti. Kaldı ki Charles Lutwidge Dodgson adını kullanması

(Sonu Sh. 49 da)

YERYÜZÜNDEKİ BÜTÜN OLAYLARIN BİLİMSEL

Anadoluda Yaşamış İki Büyük Bilgin

Tâ eski Yunanlılar devrinde bile insanoğlu, üstünde yaşadığı gezegenle ilgili, aklını kurcalayan bir sürü problemin nedenlerini aydınlatmaya çalışıyordu.

Yıl M.Ö. 585 Mayıstan günlerce önce bir bilgin şöyle bir fikir deri sürüyor:

«Bu ayın 28'inde gece gündüzü kaplayacak. Ay bir süre güneşin önüne geçip ışık almamıza engel olacak.»

Ortalığa korku salan bu sözleri Thales söylemişti.

Miletus'lu bilginin sözleri doğru çıktı. Bu sırada İran'da oturan Medlerle batı Anadolu'da oturan Lidyalılar arasında amansız çarpışmalar oluyordu. Bir ara ortalığın birdenbire kararmasından öyle korktular ki, savaşı bile yarıda bıraktılar.*

Eski gökyüzü bilgirlerine göre ay ve güneş tutulmaları gizli kuvvetlerin etkisinde meydana gelen olağanüstü olaylardı. Halbuki Thales bambaşka bir şekilde düşünüyordu.

«Her şeyden önce şunu anlamalıyız ki,» diyordu Thales, «evrendeki bütün olayların bir sebebi vardır. Güneş, Allahlar, Medlerle Lidyalılara kızdığı için tutulmadı. Ay, yerle güneş arasına girince güneş ışınları bize ulaşamadı. Güneş tutulmasının sebebinin yeryüzü varlıklarıyla en ufak bir ilişkisi yoktur. Evrende tabiat kanunları geçerlidir. Bir ilim adamı olarak, bi mcî görevim bu kanunların neler olduğunu bulup ortaya koymaktır.»

Thales'den önce de pek çok kimse önemli buluşlar yapmışlardı. Yalnız tabiatın sırlarını önümüze serecek anahtarın sihir, büyü değil de tabiat kanunları olduğu konusu üzerinde ilk defa duran Thales'dir.

Thales aynı zamanda eşsiz bir mühendisti. Zenginliği dillere destan Lidya kralı Kroisos ancak bilginin yardımıyla ordularını bir nehirden geçirebildi.

Thales nehrin suyunu boşaltmak için hemen yanına bir kanal açtırdı ve suyu oraya çevirtti. Böylece ordu nehri yürüyerek geçti. Sonra suyu tekrar eski yatağına bağladı. Tarihte bir nehri yürüyerek aşan ilk askerler Lidyalılar olmuştur.

Thales günlük hayatta karşılaşılan, çözülmesi, çare bulunması imkânsız gibi görünen çetin güçlükleri son derece basit yollardan çözümliyerek devrindekileri hayretlere düşürmüştür. Bugün biz de onun parlak buluşlarına, işlek zekasına hayran kalmaktan geri duramıyoruz. Örnek mi istiyorsunuz?

Yüksek bir yapının boyunu [illegible] kullanmadan ölçmek mümkün müdür? Thales bunu şöyle bir yoldan başarmıştır: Yüksekliğini ölçeceği yapının gölgesini, yere diktiği bir sopanın verdiği gölgeyle karşılaştırıp binanın boyunu hesaplamıştır.

«Günün belli bir saatinde, 60 cm. boyundaki bir çubuğun verdiği gölge 120 cm olsun,» diyordu Thales.

«Aynı saatte binanın gölgesi 600 cm ise boyu 12 m. dir.»

Aynı zamanda bugün Pisagor'un adıyla anılan dik üçgenlerle ilgili kanunları da ilk önce o bulmuştur.

Bir dik üçgenin iki kenarının uzunluğunu bilirsek ölçmeden üçüncü de uzunluğunu bulabiliriz. «Bir dik üçgenin en uzun kenarı üzerindeki karenin alanı diğer iki kenar üzerindeki karelerin alanlarının toplamına eşittir. «Diyelim ki, üçgenin iki dik kenarı 3 ve 4 cm. olsun. Bu genellemeye uyarak,

9 + 16 = 25 Alanı 25 cm² olan bir karenin bir kenarı 5 cm. eder.»

Birçok bilginler gibi Thales de dalgınlığıyla ün salmıştı. Bir akşam bahçesinde dolaşarak gökyüzündeki yıldızları incelerken önündeki kuyunun farkına varmadı, içine düşüverdi. Hizmetçisi hemen koştu. Çıkarırken,

«Kendiniz böylesine gökyüzü olaylarına vermişsiniz ki,» diye söyleniyordu. «Yeryüzünde olanları gözünüz görmüyor bile.»

Thales yıldızlar, gezegenler ve diğer gök cisimlerinin birtakım doğal kanunlara uyduklarına kesin olarak inanmıştı.

Peki yeryüzü olayları ele alınınca durum ne olacaktı?

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

BİRER SEBEBİ VARDIR

THALES

* Miletus uygarlıkta hayli ileri Yunan şehirlerinden biriydi. O devirde Ege denizi kıyısındaydı. Bugün Menderes nehrinin getirdiği kumlar kıyıyı doldurduğundan bugün hayli içerlerdedir.

Acaba onları da örneğin hastalıkları da aynı temele dayanarak açıklıyabilecek miydi?

Hekimler onun kendi alanlarına el atmasını iyi karşılamadılar. Ona şöyle çatıyorlardı:

«Bu yıldız gözcüsü Thales güneş tutulmasını istediği gibi açıklasın. Yalnız bilmediği şeylere el atmasın. O tıptan, hastalıklardan ne anlar? Ancak biz doktorlar bu işin inceliklerini biliriz. Hastalık kötü ruhların insanoğlunu arasıra ziyaret etmesidir. Hastalarımızın dertlerini öğrenmek için ya yıldızlara başvururuz ya da bir kuşun içini araştırırız. Sonra da birtakım sihirli sözler, dualarla kötü ruhları hastanın vücudundan kovarız. Atalarımızdan kalma kutsal usullere herkesin uyması şarttır.»

Hippokrat adlı Yunanlı bir doktor hastalıkların doğal kanunlarla açıklanabileceği kanısındaydı. Modern tıp biliminin babası sayılan Hippokrat M.Ö. 460 da Miletus'dan pek uzakta olmıyan, Bodrum açıklarındaki İstanköy adasında doğmuştu.

«Şuna iyice manıyorum ki» diyordu Hippokrat. «Doktor bir hastalığın sebebini bulabilmek için yıldızlar ve diğer birtakım kutsal işaretleri bir yana bırakıp hastasını incelemelidir

Hastayı kıvrandıran illet onun vücudundadır. Ancak hekim onu anladıktan sonra tabiat ananın iyileştirici kudretinden faydalanarak hastasını ayağa kaldırabilir.»

Acaba hastalıkların gerçek sebebi neydi?

Hippokrat mikrop, virüs gibi şeyler bilmiyordu tabii Bu minik yaratıkların gözle görülmelerini sağlıyan âlet, mikroskop, Hippokrat'tan 2000 yıl sonra bulunmuştur. Hippokrat hastalıkların nedenlerini açıklamak için, bugün bize hayli garip gelen bir temel ortaya koymuştu.

«Vücudumuzda dört ayrı çeşit sıvının bulunduğunu farzedelim,» diyordu. «Bunlar neşe, keder, öfke, tembellik veriri niteliklerde olsunlar. sıvılar vücutta normal bir oranda bulunurlarsa insan sıhhattedir. Oran bozulunca, yani sıvılardan biri diğerlerinden azalalınca ortaya kendi özelliklerine uygun bir hastalık çıkarır.»

Bu açıklama tarzı bugün bize pek saçma görünüyorsa da, hekimlerin hastalıkların sebeplerini cinler, şeytanlara bağladıkları devirde büyük bir düşünce devrimiydi. Hippokrat, hiç değilse, hekimlere tabiat üstü kuvvetleri bir yana bırakıp bütün dikkatlerini hasta üzerinde toplamalarını öğütlüyordu. İşte bu yüzden de tıp biliminin babası olarak bilinir.

Hippokrat yeminini de o yaratmıştır. Bu yeminle doktor hastası için elinden geleni esirgemiyeceğine söz verir.

Aradan 2500 yıl geçmesine karşılık, bugün de doktorluk mesleğine atılan gençler Hippokrat yeminiyle and içerler.

«Hastayı dolaşmaya gittiğim zaman onun özel hayatıyla ilgili duyduğum, öğrendiğim şeyleri başkalarına söylemiyeceğim. En iyi tedavi usullerini uygulayacağım. Girdiğim her evde hastaların yararına çalışacağım.»

RESİMLİ BULMACA

Yukarda dunyanın belli başlı şehirlerinden bazılarından manzaralar görüyorsunuz. Resimler bunların en tanıtıcı özelliklerini ortaya koyuyor Ayrıca şehirlerin adları harflerinin yerleri değiştirilerek resim altlarına yazılmış. Haydi bakalım hem coğrafya bilginize hem de görüş kuvvetiniz ve aklınıza dayanarak bunların hangi şehirler olduğunu bulun.

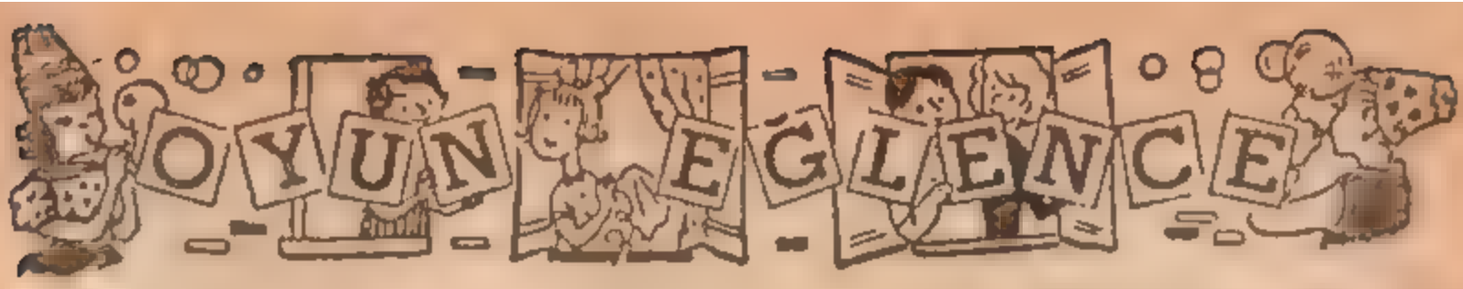

Telefonculuk Oynuyoruz

Gerekli Malzeme:
İki temiz teneke kutu
Bir parça sicim
Biraz balmumu
Bir çivi ve çekiç.

Kutuların dibine çiviyle birer delik açın. Sicimin bir ucunu bu deliklerden birine, diğerini öbürüne geçirip kocaman düğümler atın. Yalnız bunlar kutuların içinde kalmalıdır. Şimdi sicimi güzelce balmumlayın.

Kutunun birini bir arkadaşınıza verin bitişik odaya geçsin. Sicimi iyice gerin. Kutuyu ağzınıza koyup alçak sesle bir şeyler söyleyin. Sonra arkadaşınız konuşsun siz dinleyin. Ne duydunuz? Bir de kutu olmadan aynı şekilde konuşun. Arkadaşınız sizi işittl mi?

Şimdi de bu soruların cevaplarına ve nedenlerine gelelim.

Hem çok alçak sesle konuştuğunuz hem de arada epeyce uzaklık olduğu halde siz arkadaşınızın dediklerini, o da sizinkileri işitti. Ağzınızdan kutuyu çekip aynı şeyi tekrarlayınca da hiçbir şey duymadı. Neden mi? Ses sicimde havadakinden daha hızlı olarak gider. Acaba sicimi niçin mumladınız? Ses dalgaları katı cisimlerde daha iyi yayılır. Mumlayarak sicimi sertleştirdiniz. Bu da sicimin sesi daha iyi iletmesini sağladı.

YER FISTIĞINDAN KUKLA

Kabuklu yer fıstığını bir ipe dizerek ellerini, kollarını oynatan sevimli bir kukla yapabilirsiniz. Boyalı kalemlerle ağız, burun v.s. yapın. Değişik buyukluk ve şekillerde fıstık kullanırsanız çeşit çeşit kuklalarınız olur.

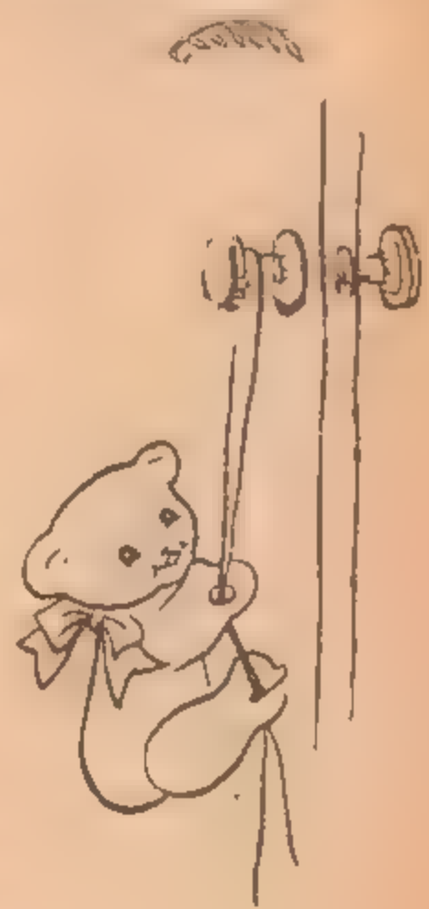

Canlı Ayıcık

Dergînizdeki bu sevimli ayı yavrusunun kopyasını kalınca bir karton üstüne geçirin. Renkli kalemle güzelce boyayın. Sonra kesip çıkarın. Pençelerine birer delik açın.

Küçük resimde görüldüğü gibi uzunca bir sicimin bir ucunu arka ayağa tutturduktan sonra pençelerdeki deliklerden geçirin, çift katlı ucunu da kapı tokmağına takın. Şimdi sırayla, ipin bir defa bir ucunu sonra da ötekini çekerek ayının ipe tırmanışını seyredin.

ESRARLI DENİZ DİBİ

HİÇ YAKININIZDAN DENİZ MOTÖRÜ GEÇTİ Mİ?

Hatırlamaya çalışın bakalım, acaba siz denizde yüzerken yakınınızdan bir deniz motörü veya motorlu sandal geçti mi?

Böyle bir şeye rastladıysanız mutlaka bazı şeyler dikkatinizi çekmiştir

Başınız su içindeyken motorun pat-patları oldukça kuvvetlidir. Nefes almak için başınızı dışarı çıkardığınız zaman, ses zayıflar. Motor size doğru geldiği halde uzaklaştığı kanısına kapılabilirsiniz

Belki de bunun nedenleri hiç aklınızı kurcalamadı, yahut da düşündünüz düşündünüz de uygun bir cevap bulamadınız.

Konuyu şimdi beraberce ele alalım. İlkin bir ipucu arayalım. Fizik kurallarına başvurmak gerekiyor. Acaba insanı hayrete düşüren bu olay sesin çeşitli ortamlardaki yayılma hızının değişik olmasından ileri gelmesin?

«Ses, suda havadakinden daha hızlı gider» dediniz öyle mi? Tamam. Doğrusu, aklınızı çok güzel işletiyorsunuz.

Bilginler de bu konuyla ilgilenmişler, sayısız araştırma ve deneyler sonunda sesin çeşitli ortamlardaki yayılma hızlarını kesin olarak ortaya koymuşlardır

Ses, suda havadakinden beş kat daha hızlı gider. Su içinde saniyedeki hızı 1435 m. kadardır. Saatteki hızı 5000 km. yi aşar.

Bunu da gözümüzün önüne şöyle getirebiliriz: Ses suda, jet uçaklarından birkaç kat daha hızlı gider.

Denizlerde ses denilince mutlaka aklınıza ilk gelen şey kıyıları döven veya açıklarda kırılan dalgaların gürültüleridir. Karada nasıl köpek havlamalarından, kuş cıvıltılarına kadar değişik sesler duyarsak, denizlerde de türlü türlü sesler vardır. Her.. de çeşit bakımından oldukça zengindirler. Su içindeki homurdanma mırıldanma, vıraklama, hafif cıgıklar ve daha bir sürü sesi dinliyebilseydiniz mutlaka hayretler içinde kalırdınız.

Denizaltındaki sesler bilginler, gemiciler ve balıkçılar için çok önemlidir.

Bilginler su içindeki sesleri özel bir çeşit su altı mikrofonlarıyla dinlerler. Hidrofon denilen bu âletlerden ses ya bantta alınır ya da hoparlörlere verilir. Biyoloji bilginleri araştırmalar sonunda denizlerdeki çeşitli yaratıkların değişik sesler çıkardıklarını ortaya koymuşlardır. Balıklar, karidesler, balinalar ve yunus balıklarının sesleri birbirine benzemez. Ayrıca balıkların kı de çeşitlerine göre değişir. Örneğin birininki bir marangoz testeresinin gürültüsünü andırıyorsa, bir başkası soğuk almış bir kurbağa vıraklamasına benzer. Hattâ vapur düdükleri gibi ses çıkaranlar da vardır. Karideslerin toplu bulundugu yerlerden arıların vızıltısını andıran bir uğultu duyulur.

Yunusların sesi genellikle ıslığa benzer. Yalnız çaldıkları ıslıklar da yaptıkları işe göre değişir. Âletin verdiği gürültüyü duyanlar bir düşman denizaltısını ele geçirdiklerini sanmışlar. Çok geçmeden bunun denizaltı dünyasından gelen sesler olduğu anlaşılmıştır.

Dev bir akvaryumda uzun bir süre yunus balıkları üzerinde gözlemler yapan bilginler, bunların ıslık şeklindeki sesleriyle birbirleriyle anlaştıkları kanısına varmışlardır. Kimbilir, günün birinde biz de bu garip dili öğrenip balıklarla konuşabileceğiz!

Denizlerde yaşıyan yaratıklar bize hayli garip gelen sesleri çeşitli şekillerde ve türlü sebeplerle çıkarırlar. Bazı balıklar, bir hava kesesine açılan ince borucuklara hava akımı vererek, bazıları solungaç kapakçıklarını titreştirerek, kimisi boğazlarındaki birtakım dişleri birbirlerine sürterek..

Deniz hayvanları bu sesleri ya düşmanlarını korkutup

kaçırmak için, ya kendileri korktukları için ya da aralarında anlaşmak için çıkarırlar.

Günlük hayatımız öylesine gürültülü patırtılıdır ki, etrafımızdaki yankıların farkında bile olmayız. Yankıların çoğu çevremizdeki diğer gürültülerden çok daha zayıf olduklarından duyamayız. Yankı ancak sesin düz, yansıtıcı bir yüzeye çarpıp geri dönmesiyle meydana gelir.

Sudaki yankıları izlemek daha kolaydır. Bir defa ses çok hızlı yayılır, sonra deniz dipleri yeryüzünden daha sessizdir. Sesin çarpıp geri dönebileceği yüzey, deniz dipleri, yankıya çok elverişlidir. Sırasında balıklar bile ses yansıtan bir yüzey ödevi görürler. Yankılardan ne türlü faydalanılabilir?

Ama daha önce yankının meydana gelmesi için bir ses meydana getirilmesi gerektir. Denizin dibine ses dalgaları gönderen sonra da bunların yankılarını alan özel âletler vardır. Bu türlü âletlere kısaca «Sonar» adı verilmiştir. İlkin kelime deniz altına ses dalgaları gönderen ve bunların yankılarını toplıyarak derinlik ölçen âletin adıydı. Bugün artık denizaltı dünyasının seslerinin incelenmesi anlamını da kapsamıştır.

Sonar âletinde bir hoparlörle denizin dibine bir ses gönderilir. Yankıyı hidrofon denilen özel mikrofon alır. Bu türlü yankılar denizlerin okyanusların derinliğini ölçmekte çok işe yararlar. Denizlerin dipleri dümdüz değildir. Yeryüzünde gördüğümüz tepeler, çukurlar, ovalar orada da vardır. Hattâ yerküredeki en yüksek dağlardan bir kısmı da su altındadır.

Bilimin görevlerinden biri de yerküreyi bize iyice tanıtmak olduğuna göre, deniz ve okyanusların dip haritalarını çıkarmayı bilginler üstlerine almışlardır. İşte bu yüzden deniz altındaki seslerle ilgilenmektedirler.

Su altının coğrafi durumunu bilince nedenlerini araştırdığımız pek çok şeyin de çözümüne varabiliriz. Örneğin, Okyanus ve denizlerdeki çukurların, akıntılara etkisini, bunların balık göçleriyle ilgisini ufak bir araş-

tırmayla bulabiliriz.

Eskiden denizlerin derinliğinin ölçülmesi hayli çetin bir işti.

İlkin bir gemiden ucunda ağırlık bulunan bir tel dibe değinceye kadar sarkıtılır sonra bu toplanırdı. Boylece o noktanın derinliği bulunmuş olurdu. Sonra gemi 1-2 km. gider tel tekrar koyuverilirdi. Bu yüzden ölçü saatlerce sürerdi.

Sonar denilen âletle derinlik ölçülmesi bir iki saniyelik bir iştir. Ayrıca geminin durması da gerekmez. Âlet önce dibe kısa şiddetli bir ses dalgası gönderir. Bir yandan da yankı alınıncaya kadar geçen zaman kaydedilir. Diyelim ki, verilen ses bir saniyede donmuş olsun. Basit bir aritmetik işlemiyle derinliği bulabiliriz. Demek ki, ses bir saniyede 1435 m. yol aldı. (Bir defa gitti bir de döndü) Bunu 2 ye bölünce de suyun derinliği çıkar.

Açık deniz balıkçıları da bu âletten faydalanmaktadırlar.

Âletin özel mikrofonu balık sürülerinin seslerini toplamakta, böylece balıkçılara buyuk bir ipucu vermektedir. Ayrıca yankı metoduyla sürülerin derinliğini de öğrenmektedirler. Sonra da balıkları elleriyle koymuş gibi yakalamaktadırlar.

Bugün uzay hakkında deniz diplerinden çok daha fazla şeyler biliyoruz. Kaldı ki, denizler yerkürenin 3/4'ünü kaplamaktadır. Denizlerin çoğunun derinliği 1800 m.'yi aşar. Bütün deniz çukurlarına insan ayağı değecegi de söylenemez. Bilginler deniz altındaki seslerden faydalanarak bu meçhul dunyayı keşfetmeye çalışmaktadırlar.

DOĞAN KARDEŞ SIZLER IÇIN HARİKULÂDE BİR MASAL SERİSİ HAZIRLADI!

Büyük masal ustaları GRIMM KARDEŞLER'İ duymayanınız yoktur. Grimm Kardeşler'in yazdığı masallar nesiller boyunca milyonlarca çocuğun başucu kitabı oldu. Onların rüyalarını süsledi. HANSEL VE GRETEL'İ, PAMUK PRENSES'İ, PARMAK ÇOCUK'u, okumadınızsa masal dünyasının bu en güzel çiçeklerini hiç görmediniz demektir.

Işte DOĞAN KARDEŞ, ikinci defa bu masal serisini gözlerinizin önüne seriyor. Hem de olağanüstü güzellikte minicik kitaplar bunlar. Küçük kardeşlerinize GRIMM MASALLARI'ndan güzel bir doğum günü hediyesi bulamazsınız. Işte 16 tane GRIMM MASALI :

1 — KARGA BURUNLU KIRAL
2 — RAPUNZEL
3 — ÜÇ DİL
4 — KAHRAMAN TERZİCİK
5 — BECERİKLİ KARDEŞLER
6 — HANSEL VE GRETEL
7 — DANSEDEN PABUÇLAR
8 — SU PERİLERİ
9 — ÇALGICI DOSTLAR
10 — PAMUK PRENSES
11 — SİHİRLİ SOPA
12 — PARMAK ÇOCUK
13 — ALTIN SAÇLI ŞEYTAN
14 — PEMBE GÜL İLE AL GÜL
15 — DEMİR ADAM
16 — İĞ, MEKİK VE İĞNE

Her kitabın fiyatı sadece 100 kuruştur. Kitapların hepsi de çok güzel resimlerle doludur. Baskı da yurdumuzda az rastlanır bir güzellikte. Okuma yazmayı yeni öğrenen kardeşler çok beğenecek.

İsteme adresi: P.K. 1146 — İSTANBUL

TAKVİMİN TAKVİMİ

TAKVİM ne zaman nasıl bulunmuş ve bugünkü şeklini alıncaya kadar ne gibi değişikliklere uğramıştır? Yeryüzünde bir tek takvim mi kullanılır? Çeşitli milletlerin takvimleri arasında ne gibi farklar vardır? Acaba takvimle ilgili bu türlü sorular hiç aklınızı kurcalamış mıydı? Bunları şimdiye kadar merak etmediyseniz bile herhalde cevaplarını öğrenmek istersiniz. Haydi gelin araştıralım. Tabiî tarihten önceki devirlere inmemiz lâzım. Mağaralarda oturan ilkel insanların takvimleri var mıydı? Yapılan incelemeler, böyle bir seyin olmadığını ortaya koymuştur. Yani kesin olarak takvimleri yoktu diyebiliriz. Yalnız takvim kavramının doğmasına sebep olan bazı olaylara dikkat etmediklerini söyliyemeyiz. Örneğin devirli olarak tekrarlanan bir takım tabiat olayları. Sıcak bir mevsimin ardından soğukların bastırması, ay ve güneşin muntazam bir şekilde doğup batmaları, onlarda zaman olaylarının sürelerini kaydetme yollarını araştırma isteğini doğurmuştur. Tarihteki ilk takvim insanoğlunun yaşamak için çevresindeki doğal şartlara uyma zorunluğunun bir meyvasıdır.

Takvimin doğma sebebi yeryüzündeki bütün insanlar için aynı olmakla beraber, ortaya çıkan sonuç çok farklı olmuştur. Başlangıç ve bitiş noktalarındaki ayrılık yüzünden her uygarlık ken-

dine özgü bir zaman ölçü sistemi getirmiştir.

Örneğin, Eski Babilliler ve Hindular her yeni günün güneş doğunca başladığını kabul etmişlerdi, Atinalılar ve İbranilere göre, bir gün güneş batınca biterdi. Eski Mısırlılar ve Romalılar yeni günün, tıpkı günümüzdeki gibi, yani gece yarısında başladığını benimsemişlerdi.

İlk takvimlerin çoğunda yıl, yerkürenin güneş etrafında dönme süresine, ay denilen daha kısa zaman uzunluğu da

ay'ın yerküre etrafındaki dönme süresine göre hesaplanmıştı.

Bilinen en eski takvim M. Ö. 738 'den kalma bir Roma takvimidir. Bugün kullandığımız takvimin atasıdır. Bu takvimde 10 ay vardı. Yıl mart ayıyla başlıyordu ve 304 gündü.

Zamanla insanoğlu her sahadaki bilgisini arttırdı. Gökyüzü bilimiyle uğraşanlar da güneş sisteminin özellikleriyle ilgili birçok önemli noktaları öğrendiler.

Kullanılan Roma takvimini, yerin güneş etrafındaki dönme süresine uydurmak için her yılın sonuna birkaç gün eklendi. Bu yüzden ortaya bir takım düzensizlikler çıkmıştı. M. Ö. 48 de Roma İmparatoru Jules Cesar bu işi ele aldı. Takvimin bir astronomi işi olduğu kanısındaydı. Bu yüzden devrin ünlü astronomi bilginlerine başvurdu. Mısırlı Sosijen'i Roma'ya çağırdı. Onun koyduğu esaslara dayanarak takvim üzerinde bir takım düzeltmeler yaptı. Yılın başlangıcını martın 1 inden ocağın 1 ine aldı ve yılı iki ay daha uzattı. Eklenen aylardan biri de temmuzdur. Avrupa dilleri ailesinde bunun adı July, Juillet, Juli v.s. şeklindedir ki, bunun da nereden geldiği açıkça meydandadır. Zaten takvim de onun adıyla anılır. Juliyen takvimi denilir.

Juliyen takvimi bir süre kusursuz iş gördü. Yalnız bunun da bazı eksiklikleri vardı. Örneğin bir yıl 365 gün 6 saat olarak alınmıştı. Bu 6 saat her dört yılda bir şubat ayına katılıyordu. Bilginler bir yılın 365 gün 5 saat 48 dakika 45,51 saniye olduğunu ortaya koymuşlardır. Böylece her yıl 11 dakika 15 sa-

(Sonu Sh. 49 da)

AĞAÇ DOSTLARI
Levent Yalaz
Mehmet Yalaz
Sevim Çamdazer
Serdar Sarıca
Mahmut Güldede
Nihal Özler
Nukit Yalgın
Nursen Gözmen
Nil Halıloğlu
Seda Ulku
Ceyhun Kalpakoğlu
Ayseli Demirmen
Ertuğrul Gürsoy

BİR BAHAR GÜNÜ

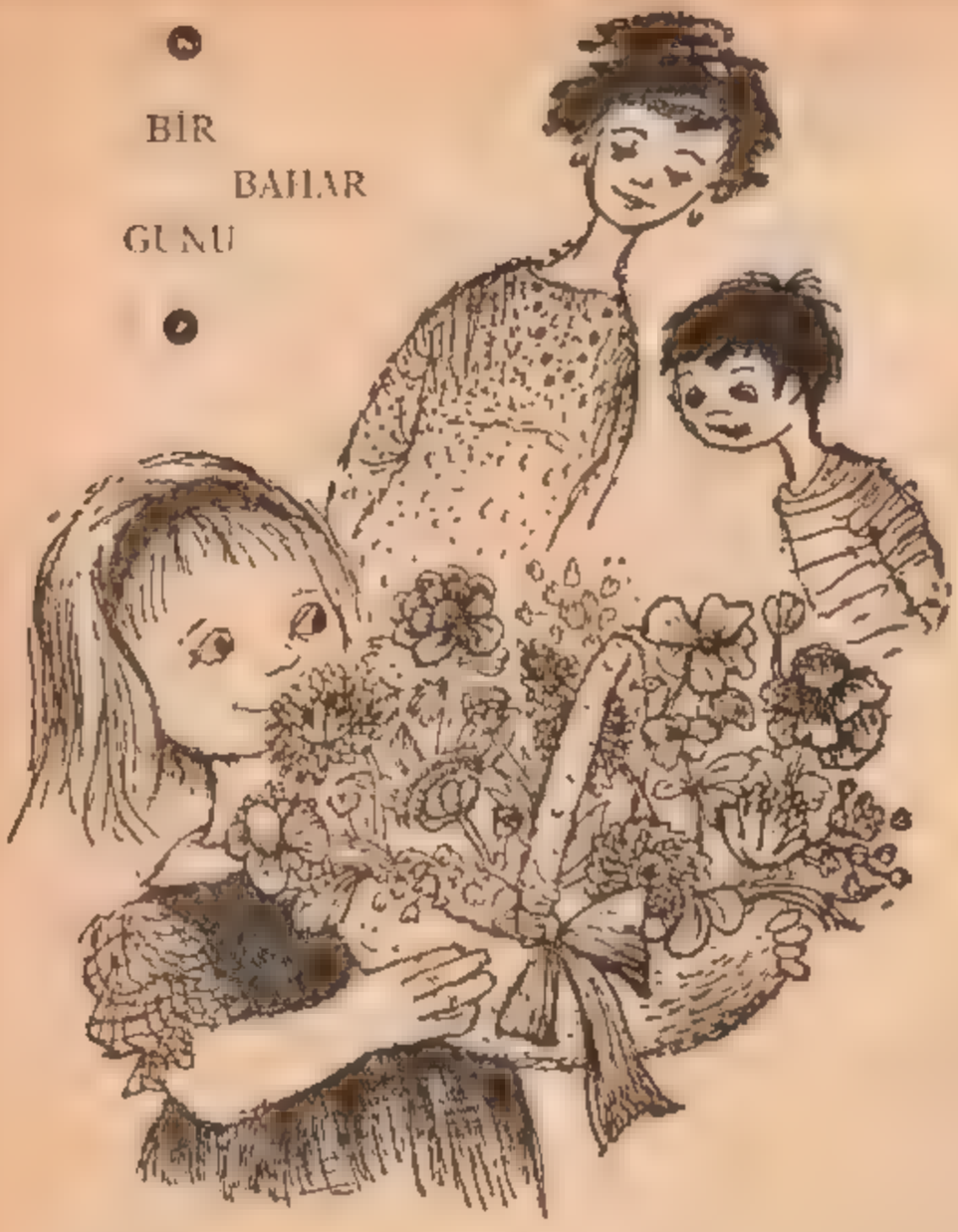

KONUŞAN ÇİÇEKLER

Ayşegül o sabah erkenden kalktı. İçinden atlayıp sıçramak geliyordu.

«Mayıs'ın biri» dedi kendi kendine. «Bahar Bayramı.» Şöyle bir düşündü sonra hemen bahçeye fırladı. Bir kocak çiçek topladı. Tavan arasına kaldırılan ufak tefek arasında çok güzel bir sepet vardı. Onu da aşağıya indirdi. Bunun içine çiçekleri güzelce yerleştirdi.

Sonra,

«Anne baksana» diye seslendi. «Çiçek sepetim güzel değil mi? Bununla çıkıp herkese artık baharın geldiğini müjdeliyeyim mi?»

«Hımm» dedi ağabeyi Ali. «Sapı biraz çarpık değil mi?»

«Çiçeklerin de pek güzelmiş» dedi anne. «Aferin sana yavrum! bu pek hoş bir buluş doğrusu. Mahallede herkes çok beğenecek».

«Ama» diye atıldı ağabey, «bence içine çok çiçek doldurmuş. Hem sonra renkler de birbirini hiç tutmuyor. Çok da çeşitli.»

Ayşegül ağabeysinin sözlerini duymamazlıktan geldi. Yavaş yavaş merdivenlerden indi. Bahçeye geçti, kapıya gelince sepeti burnuna yaklaştırıp, derin derin içini çekti. Sonra eve doğru dönüp, «Çok güzel kokuyorlar» diye bağırdı. Annesinin hakkı vardı. Gerçekten çiçekler çok güzeldi. Ağabeyi doğru söylüyordu. Renk renk, çeşit çeşittiler. Bahar yağmurları gibi mis kokuyorlardı, bahar güneşi gibi pırıl pırıldılar. İnsanın içini ısıtıyorlardı.

Ayşegül ilkin bitişik komşunun evine gitti. Komşu teyze camları açmış temizlik yapıyordu.

«Sepetime baksana teyzeciğim» diye seslendi. «Artık bahar geldi.»

«Tabii yavrum» dedi kadın, «sepetinin fiyongu da pek sevimli doğrusu.»

«Bahçenizdeki çimenler ne guzel yemye-

şıl», dedi kız.

«Sahi» dedi kadın, «bugün mayıs biri iyi ki hatırlattın, Âyşegül, ben de birazdan çıkıp fide tohumlarını ekeyim. Bahçemiz şenlensin.»

Küçük kız daha sonra halasının evine uğradı.

«Çiçek sepetine bak, hala» dedi. «Bugün mayısın biri. Bahar Bayramı» «Sepetin de senin gibi çok cici» dedi hala. «Madem bahar gelmiş bahçeye salıncağı kurayım da çocuklar eğlensin.»

Oradan çıktıktan sonra hoplaya, zıplaya sokağın öbür ucuna doğru yürümeye başladı. Bu arada çiçekleri sarsmamaya da dikkat ediyordu. Mis gibi çiçek kokusu içine sonsuz bir mutluluk veriyordu. Sevinci gittikçe artıyordu. Çünkü ona raslayan herkes çiçek sepetini görünce ve baharın geldiğini öğrenince neşeleniyordu

Nihayet sokağın sonuna varmıştı. En uçtaki, Zehra ninenin evinin önünde durdu. Evin ötesinde yemyeşil bir çayır uzanıyordu. Zehra ninenin evi kapkaranlıktı. Bütün perdeler sımsıkı kapatılmıştı. Bahçede iç açacak ufacık bir yeşillik bile yoktu Pırıl pırıl bir günde yapı, çürük diş gibi sırıtıyordu.

Ayşegül eve bakınca içi karardı. Birden evine dönmeyi düşündü. Şimdi orası ardına kadar açık pencerelerden kapılardan dolan güneş ışığı içinde yüzüyordu.

Sonra birden aklına bir şey geldi. Zehra nine orada tek başına otururdu. «Kimbilir belki de kapıları pencereleri sımsıkı kapalı olduğu için nine baharın farkında değil» diye kendi kendine söylendi.

«Bunu ona birinin müjdelemesi gerekiyor» deyip bir zamanlar bahçe kapısının kapattığı boşluktan içeri daldı Üstü kuru yapraklar, çamurlarla örtülü, orası burası kırık merdivenlerden çıktı. Karşısına bir dev gibi dikilen boyaları dökülmüş, yer yer kararmış kocaman kapıyı çaldı. Epeyce bir süre bekledi. Fakat evden çıt çıkmadı. Tekrar vurdu. İçerden ayak sesleri gelmeye başladı. Sonra kapı hafifçe aralandı. Kalın, kısık bir ses,

«Ne istiyorsun?» diye tersledi.

«Ben, ben» diye kekeledi kız. «Ben size bahar geldiğini müjdelemek istiyordum. Bugün Mayısın biri, Bahar Bayramı. Çiçeklere bak, ne kadar güzel değil mi? Mis gibi de kokuyorlar.»

Bunları söylerken birden aklına bir şey geldi. Gözleri sevinçle parladı. Tatlı tatlı gülerek sepeti kadına uzattı.

«Zehra nine» dedi. «Al bu sana ilkbahar hediyem olsun.»

İhtiyar kadın titriyen elleriyle sepeti burnuna yaklaştırdı. Uzun uzun kokladı. Yüzü güldü. Gözleri parladı.

«Ohh!» dedi. «İlkbahar kokusunu unutmuşum, ne kadar da güzelmiş.»

«Kocaman bir bahçen var» dedi kız. «Bir sürü çiçek yetiştirilir. Korkma Zehra nine, ben de sana yardım ederim.»

«Sahiden de» dedi ihtiyar. Mutluluk içinde yüzüyordu. «Çok iyi olur. İnsan tek başına olunca böyle şeyleri unutup gidiyor. Bana yardım etmeye gelirsen çok sevinirim doğrusu. Sağ ol Ayşegül ıssız evime neşe, sıcaklık, bahar getirdin yavrum.»

Ayşegül koşa koşa evine döndü. Kapıdan girer girmez.

«Anneciğim» diye sevinçle bağırdı. «Artık mahallede herkes baharın geldiğini biliyor.»

«Herhalde senin çiçekleri görünce işin farkına vardılar» diye alaylı alaylı konuştu ağabeyi.

«Evet» dedi Ayşegül, «öyle oldu.»

Ağabeyi kızın ellerini boş görünce yine bir alay konusu çıkarmak için,

«Nerede?» dedi, «Senin sepete ne oldu? Sakın bir yerde unutmıyasın?»

«Yoo!» dedi kız «Zehra nineye hediye ettim. Gidip kendisine yardım edeceğim, birlikte bahçesine çiçek dikeceğiz.»

Anne göğsü kabararak,

«Evet» dedi «Bahar geldi. Böyle sevinçli şeylerin başkalarıyla paylaşılmasının gerektiğini kendiliğinden bulmana çok ama, pek çok sevindim, yavrum.»

«Zehra ninenin çiçekleri açınca onlar da konuşacak» dedi Ayşegül. «Sokaktan gelip geçenlere, yazın geldiğini müjdeliyecekler. Zehra teyze de bahçesine bakıp yaza girdiğimizi anlıyacak.»

BIR
DOĞUM GUNU
HIKAYESİ

MAYIS AYI KAÇ GÜNDÜR?

Suna o sabah tam saat altıda gözlerini açtı. Odası güneş dolmuştu.

«Tabii her taraf böyle pırıl pırıl aydınlanır» dedi, kendi kendine. «Bugün haziranın biri. Benim doğum günüm.» Sevinçle yerinden fırladı. Gözleryle hemen yatağının baş ucundaki ufak masayı araştırdı Ama görünürlerde ne paket vardı ne de başka bir şey vardı. Hattâ ufacık bir kart bile yoktu.

«Allah, Allah» diye söylendi. «Çok garip, çok garip doğrusu. Annemle babam bugün doğum günüm olduğunu unutmuşlar galiba.»

Gerçekten çok tuhaftı. Çünkü o zamana kadar hiç böyle bir şey olmamıştı.

Birden bütün neşesi uçuverdi. Üstüne bir karamsarlık çöktü. İçinden derdini Fatoş'a dökmek geldi Fatoş anneannesinin diktiği bez bebekti. Onu pek severdi. Ne yazık ki, o da ortalıkta yoktu. Suna bebeğini bir gün önce kaybetmişti. Aramadık yer bırakmamıştı ama bir türlü bulamamıştı. Hele bir de sevgili dostunu yitirdiği aklına gelince büsbütün dertlendi.

«Annem, babam hediye almadıklarına göre, doğum günümü unuttular öyleyse. Demekki artık beni sevmiyorlar» gibi türlü türlü kötü düşüncelere daldı. Hava öylesine güzeldi ki, insan öyle bir günde karamsar bile olamazdı. Hele yataktan çıkmamak büyük bir aptallıktı.

Usulca yorganının altından sıyrılıp pencerenin önüne gitti. Güneş daha pek yükselmediği için her tarafta ipincecik gölgeler uzanıyordu. İlkbahar rüzgârı hafif hafif eserken, çimenlerin üstündeki çiğ taneleri elmas parçaları gibi renk renk parlıyorlardı.

Birden, turunculu siyahlı minik bir kuş pencerenin önündeki ağaca konuverdi. Suna artık bahçede gördüğü kuşların bazılarını tanıyordu. Göz alıcı renklerinden onun sarı asma olduğunu hemen anlayıverdi. Kuş dalda şakımaya başladı. Kız âdeta nefes bile almadan onu dinliyordu.

Kuş sanki,

«Doğum günün kutlu olsun Suna, doğum günün kutlu olsun» diyor gibiydi. Az sonra kanatlarını çırpıp göğe yükseldi. Suna kendini tutamadı, arkasından bağırdı:

«Teşekkürler cici kuş, doğum günümü hatırladığın için, çok çok teşekkürler.»

Kanatlı dostu gözden kayboluncaya kadar pencereden baktı. Sonra çarçabuk üstünü başını giyindi ve aşağı indi.

Bütün ev derin bir uykudaydı. Kendisi için bu kadar önemli bir günde annesinin babasının yerlerinden bile kıpırdamamalarına pek şaştı. Hattâ biraz da üzüldü. Ama sonra, «Ziyanı yok doğum günümü ben kendi kendime kutlıyacağım. Gönlümce eğleneceğim bugün» diyerek dışarı çıktı. Kümese yaklaştı. Onu görünce tavukların hepsi birden gıdıklamaya başladılar. Yalnız Suna'nın «Beneğim» adını taktığı kahverengi kırçıllı tavuğun sesi hepsininkini bastırıyordu.

Beneğim kanatlarını çırparak folluktan yere atladı. Samanların üstünde

pembemsi kahverengi bir yumurta duruyordu.

«Teşekkürler Beneğim» diye sevinçle ellerini çırptı Suna. «Çok çok teşekkürler, doğum günü hediyen eşsiz doğrusu. Sıcak, taptaze br yumurta. Bununla kahvaltı edeceğim.»

Yumurtayı avuçlarının içinde dikkatle tutarak eve doğru yürümeye başladı. Halâ içerden hiçbir ses gelmiyordu. Demek daha kimse kalkmamıştı.

Yoo! Yanılmıştı. Sandığı gibi herkes uyumuyordu. Ön bahçeden bir ses geliyordu. O yana doğru gitti. Karabaşla karşılaştı Hayvan onu görünce ağzıyla yerden bir şey alıp o tarafa doğru koşmaya başladı. Gelirken kuyruğunu alabildiğine iki yana sallıyordu. Halbuki her zaman öyle yapmazdı. Az sonra da ayaklarının dibine bir şey bıraktı.

«Demek Fatoş'u buldun?» diye sevinçle haykırdı kız. Hemen bebeği bir eliyle yerden alıp göğsüne bastırdı.

«Aferin sana Kocabaşl» diyordu. «Fatoş'u havuzun başında mı bırakmışım? Ben de çok unutkan oldum doğrusu. Neyse buldun ya! Bu benim için eşsiz bir doğum günü hediyesi oldu.»

Suna kolunda bebeği, avucunda yumurtası, tatlı bahar havasını ciğerlerine sindire sindire yürürken Karabaş da önünde hoplayıp sıçrıyordu.

Annesinin bahçesine şöyle bir göz attıktan sonra, yan taraftaki kendi minik bahçesine yöneldi. İlkbahar başlarında annesi kendine bir takım minik fideler, tohumlar vermişti. Onları ekmesi için bir yer de gösterilmişti. Küçük kız çiçeklerinin büyümesini dört gözle bekliyordu. O sabah umulmadık bir şeyle karşılaştı. Sarmaşıklardan altısı açmıştı. Altı tane morumsu mavi yüz kendisine: «Doğum günün kutlu olsun Suna» dercesine bakıyorlardı.

Suna sevincinden yerinde duramaz olmuştu. «Bunu herkese göstereceğim!» diyerek bir çiçek kopardı ve eve koştu.

Anne kahvaltıya hazırlanıyordu.

«Anne anne bak!» diye seslendi kız. «Benim sarmaşığım açmış. Beneğim de doğum günü hediyesi olarak bir yumurta verdi. Karabaş Fatoş'u buldu. Sarı asma kuşu çok güzel bir şarkıyla kutladı yaş günümü.»

«Çok güzel, çok güzel» dedi anne. «Bugün hep sevindirici şeyler olmuş. Doğum günün olmadığı halde umulmadık hediyeler almışsın.» Kız kırgın kırgın,

«Bugün doğum günüm» diye söylendi.

«Değil şekerim» dedi anne. «Bugün değil yarın.»

«Sen unutmuşsun» dedi kız bu defa. «Haziranın birinde doğmamış mıyım ben?»

«İyi ama yavrum bugün haziranın biri mi? Dün ayın kaçıydı bakayım?»

«Dün mayısın otuzuydu» dedi Suna. «Evet, evet çok iyi biliyorum Hattâ defterime attığım tarihin doğru olup olmadığını anlamak için tahtadakiyle de karşılaştırmıştım.»

«Peki Mayıs kaç çeker yavrum?»

Suna ezberlediği bir şiiri okumaya başladı.

«Otuz gündür Eylûl, Nisan, haziran, ekim. Ötekilerin hepsi otuzbir gündür.»

Birden aklı başına geldi.

«A! A!» diye bağırdı. «Bugün mayısın son günü! Ben de hepinizin doğum günümü unuttuğunu sanmıştım. Ne iyi, demek yanılmışım.»

Koşup annesini kucakladı. Yanaklarından öptü.

«Ne var? Ne oluyor?»

OKULUM

Okulumu severim
Hele öğretmenimi
Canımdan çok severim.
Sıraları ufacık
Hemen de göze çarpar
Ufacık iskemlesi
Hemen de göze çarpar.

Reyhan GÜNAK

dedi bir ses. Babasıydı. Kapıda durmuş onları seyrediyordu.

«Bu sabah neden bu kadar neşelisiniz?»

Suna koştu. Bu defa da onun boynuna atıldı.

«Peki ama» dedi adam. «Bizim minik bu sabah neden böyle kabına sığamıyor.»

«Çok talihli bir insanım da ondan» dedi kız şakırcasına. «Bu yıl şansım yerinde, birbirinden güzel iki doğum günü kutlamak az bir şey mi yani? Neşeli günlerden biri bugün, öbürü de yarın, ne mutlu bana.»

BALİNANIN YUTTUĞU ADAM

(Baştarafı: Sh. 15 de)

pünün başına bir işler açabileceğini de söyleseydim.»

Balina yapılacak başka birşey olmadığını görünce yüzmeye başlamış. Hıçkırıktan kurtulmak için bütün yüzgeçlerini alabildiğine suya vura vura olanca hızıyla gitmiş.

Gemicinin ana vatanının kıyıları göründüğünde Balinaya aradan yüzyıllar geçmiş gibi gelmiş. Hemen kıyıya yanaşıp. Ağzını açmış;

«Haydi» demiş.

Gemici hemen dışarı fırlamış.

Yalnız, Balina olanca hızıyla gemiciyi anavatanına götürmeye çalışırken gerçekten akıl küpü olan adam boş durmamış. Cebinden çakısını çıkarıp salın üstünde dört köşe delikler açmış. Gözünün önüne elek gibi delikli birşey getir. Sonra da pantolon askısını sala sıkıca bağlamış (Şimdi pantolon askılarını niçin unutmamam gerektiğini anladın herhalde) ve çeke çeke balinanın boğazına getirmiş. Kocaman sal, yapışmış gibi orada kalıvermiş.

Gemici karaya çıkınca,

«Salı ızgara gibi yapıp boğazına çektim, böylece önüne çıkan herşeyi yutmanı önledim» deyip evinin yolunu tutmuş.

Bu olaydan sonra gemici bir daha denizlere açılmamış, evlenmiş çoluk çocuğuyla uzun yıllar yaşamış. Balinaya gelince mutluluk içinde pek uzun bir ömür sürmüş ama o günden sonra ızgara hep boğazında kalmış, ne yutabilmiş, ne de çıkarabilmiş. Bu yüzden ufak balıklardan başka hiç bir şeyi yiyemez olmuş. Bugün balinalar insan yiyemezler.

Kurnaz minik balığı merak ettin değil mi? Balinanın öfkesinden korkup soluğu Ekvatorda almış. Ekvatorun eşiğindeki çamurların içine saklanmış.

Gemici evine giderken mavi keten pantolonu ayağındaymış, çakısı cebindeymiş ama pantolon askıları yokmuş. Biliyorsunuz ya onu sala bağlamıştı. Tabii balinanın boğazında kaldı. İşte hikâyenin de sonu bu.

ALİCE....

(Baştarafı: Sh. 31 de)

bir bakıma doğru da değildi. Çünkü bu ad bambaşka bir alanda ün yapmıştı. Eğitim çevrelerinde geometri, aritmetik, cebir kitaplarının yazarı olarak tanınıyordu.

Bu yüzden sonunda Lewis Carroll takma adını uygun buldu.

Alice'in Serüvenlerini de bu ad altında yayınladı. Ünü çarçabuk her tarafa yayıldı. Daha sonra Lewis Carroll imzasıyla eğlenceli kitaplar yayınladı. Kendi adını da yazdığı matematik kitaplarında kullandı. Yazar ömrü boyunca iki adı ve birbirinden oldukça farklı iki yaşayışı birbirine karıştırmamış, onları daima birbirinden ayrı tutmasını bilmiştir.

TAKVİMİN TAKVİMİ

(Baştarafı: Sh. 41 de)

niyelik bir fazlalık kabul edilmiş oluyordu. Bu yüzden Jüliyen takviminin de düzenlenmesi gerekiyordu.

1582 yılında Papa XIII. Gregoire takvime son şeklini vermiştir. Böylece takvim kusursuz bir şekil aldı.

Hicrî takvim başlangıç tarihi olarak M. S. 622 de Hazreti Muhammet'in Mekke'den Medine'ye göçünü alır. Gregoriyen takviminden 622 yıl geridir. Yıl 354 gün sürer. Ayın yer etrafında dolanma süresine göre düzenlenmiştir.

Birçok kimseler bir dünya takvimi kabul edilmesi fikrini savunmaktadırlar. Bunlar yılın bazı belirli günlerindeki şenliklerin, bayramların hep aynı güne düşmesini istemektedirler. Yıl birbirine eşit dört parçaya bölünecek, her birinin ilk ayı 31 ötekiler 30 çekecektir. Bu hesaba göre yıl 364 günde bitecek, geri kalan 1 günü Dünya Tatil günü olarak kutlanacaktır. Ayrıca her artık yılda bir tatil günü daha bulunacaktır. Bu plân uygulanır mı uygulanmaz mı, şimdiden kesin bir şey söylenemez. Yalnız hayli ilginç bir konu.

Doğan (Faal 3289-3)

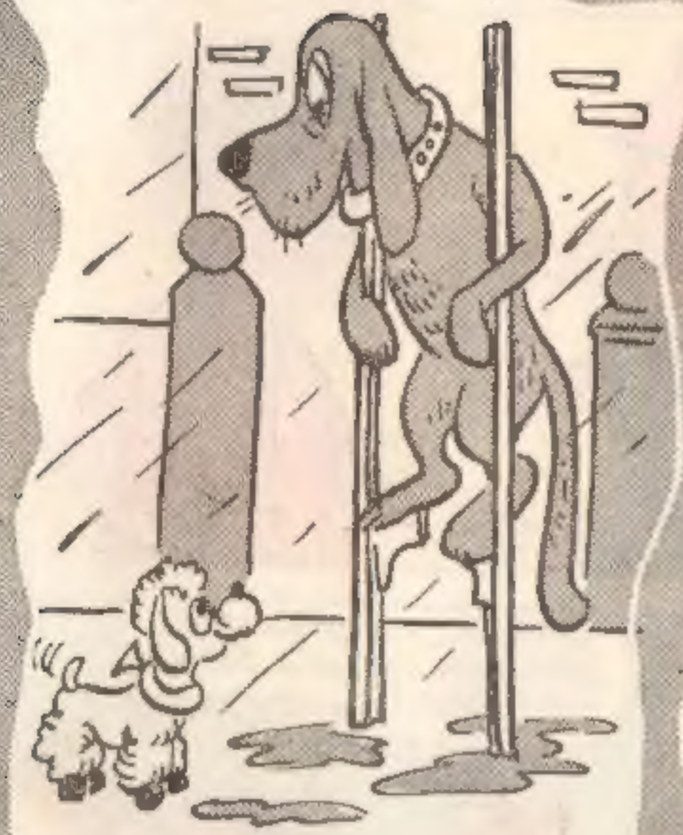

– AYAKLARIM ÇAMURLANIRSA BENİ İÇERİ ALMIYORLARDA...

– OFF!.. ARI FENA HALDE SOKTU...

Çizelim

YAZISIZ.

Minik'ler

İBR. ERSARAÇ

Mehmet Ali & Akşamsefası

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.